

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

2013. gada 21. septembris – 27. septembris

Nr. 35 (1309)

Lasiet tīmeklī!
www.brivalatvija.lv

Vai tiešām paradīze?
(2. lpp.)

“Operas sāga” turpinās
(5. un 7. lpp.)

Latvijas mūziķu koncerti
pasaulē
(7. lpp.)

Ķemeru sanatorija - latviešu
vai sveštautiešu rokās
(9. lpp.)

DAUGAVAS VANAGU FONDA RUDENS PILNSAPULCE

Svētdien, 8. septembrī, DVF lauku īpašumā „Straumēni” pulcējās ap 60 dalībnieku DVF rudens pilnsapulcē. Šoreiz pilnsapulcei bija paredzēts lemt par „Straumēnu” attīstības projektu, ar ko 4. augustā DVF biedrus iepazīstināja DVF valde (sk. BL Nr. 31). Šis ir viens no svarīgākajiem lēmumiem Fonda vēsturē, jo „Straumēnu” teritorijas nākotne ir atkarīga no iespējas paplašināt savu biznesa jomu, lai palielinātu ienākumus.

Ši ir arī pirmā pilnsapulce, kur pavasarī pieņemtas statūtu maiņas tika izdarītas tā, lai katrai nodaļai dotu vismaz divus mandātus plūs vēl vienu mandātu par katriem 50 biedriem. Piedalījās 14 nodaļas, 24 delegāti ar 35 mandātiem. Pilnsapulce uzticēja vadību Aivara Sinkas drošās rokās.

Jaunais vēstnieks Lielbritānijā Andris Teikmanis, kas pirmo reizi piedalījās DVF pilnsapulcē, novēlēja dalībniekiem sekmīgu sapulci. Vēstnieks klausītājiem arī atgādināja, ka vislielākais skaits latviešu ārpus Latvijas ir Apvienotajā Karalistē, un norādīja, ka viņu ļoti interesē, kā vecā iebraucēju paaudze un jaunā iebraucēju paaudze spēj sadarboties. Septembrī vēstniecība plāno ieaicināt pārstāvjus no visām Lielbritānijas latviešu biedrībām uz pārrunām par aktualitātēm ārzemēs dzīvojošiem tautiešiem.

Izglītības fonda priekšsēde Inese Auziņa-Smita pateicās visām nodaļām par atbalstu Vitolu fondam, un LNPL priekšsēde Lilija Zobens novēlēja veiksmīgu darbības dienu. Aivars Sinka nodeva sveicienus no DV CV priekšsēža Andreja Mežmaļa un no DVF vanadzū daļas vadītājas Maritas Grunts, kas nevarēja ierasties, jo bija saslimusi.

DVF pārstāvis DV CV Aivars Sinka ziņoja par DV CV darbību un notikumiem. DV CV valdes sēde notika no 25. līdz 29. jūnijam skaistajā „Valguma pasaulē”, Smārdes pagastā, Engures novadā (sk. BL Nr. 25 un 29). Aivars Sinka nolasīja DV CV pieņemtos lēmumus un rezolūcijas. Valde arī nolēma ieteikt dažas maiņas darbības noteikumos, kuŗas tos vienkāršotu. Noteikumi tiks izsūtīt DVF nodaļām, kur pilnsapulcēs tos varētu pārrunāt pirms marta pilnsapulces. Lai pēcāk tās izradītu Lielbritānijas centros,

DVF iegādāsies DV atbalstīto filmu par leģionāriem, kuŗu veidojis pazīstamais filmu režisors Sandijs Semjonovs.

DV CV priekšnieks Andrejs Mežmalis paziņojis, ka Tēvzemes Daugavas Vanagi (TDV) nolēmuši pievienoties DV Latvijā, kas ir vienīgā DV organizācija Latvijā DV globālajā sastāvā. Paies laiks, kamēr visi juridiskie jautājumi tiks noskaidroti pēc Latvijas likumiem, bet tad kopīgais nodaļu skaits Latvijā palielināsies līdz 41 un šī sadarbība ievērojami stiprinās kopīgo DV darbu Latvijā.

mu, Uldis Reveliņš pateicās valdes locekļiem, revīzijas komisijai, nodaļām un visiem darbiniekiem par pašreizējā darbu.

DVF kasieris Pēteris Pētersons sniedza pārskatu par Londonas nama 2013. gada pirmiem sešiem mēnešiem, kad ienākumi pārsnieguši iecerēto un izdevumi samazinājušies. Viņš gan piebilda, ka priekšā vēl ir daži neizdarītie remontu, kas palielinās izdevumus gada pēdējos sešos mēnešos. Tomēr šīnā gadā sagaidām lielāku peļņu, nekā budžetā bija paredzēts. Atsauksmes no viesiem, ko var izlasīt portālos, pie-

Aivars Sinka sarunā ar vēstnieku Andri Teikmani

Sekoja DVF priekšsēža Ulza Reveliņa ziņojums, kuŗā viņš klausītājiem atgādināja svarīgo lēmumu par „Straumēnu” lielās mājas attīstību, kas, pēc viņa domām, ietekmētu ne tikai mājas pastāvēšanu bet arī DVF organizāciju, kuŗai viņš paredz pozitīvu nākotni, ja vien varētu palielināt ienākumus un peļņu. Mērķis ir atgūt labu finansiālo stāvokli, kas ļautu Fondam atbalstīt studentus, leģionārus, izglītības un kultūras notikumus Lielbritānijā un Latvijā. Pēdējos trijos gados visos trijos īpašumos uzlabojies finansiālais stāvoklis, bet „Straumēnos” ierobežojums ir nelietojamas istabas un nepieciešamais kapitālremonts ūdens, elektrības un apkures sistēmai. Nobeidzot ziņoju-

mēram, *TripAdvisor.co.uk*, ir apmierinošas, – viss vienkāršs, tīrs, labas brokastis un labs alus!

„Straumēnu” pusgada pārskats arī ir pārsniedzis paredzētos ienākumus, un ir ietaupīti izdevumi. Tomēr vajadzēja ņemt atbalstu no Rīgas viesnīcas, lai segtu visus izdevumus. Iedzīvotāju skaits arvien kritas, jo nav vairs tādu pieprasījumu, kādi bija pirmajos gados. Tādējādi pilnsapulce pievērsa uzmanību „Straumēnu” attīstības projektam. Pēteris Pētersons īsumā atkārtoja savu 4. augusta prezentāciju, lai sapulces dalībniekiem atgādinātu svarīgākos punktus. Dažas nodaļas starplaikā bija pieprasījušas sīkāku informāciju un saņēmušas bankai sagatavoto biznesa plā-

**ROWFANT
HOUSE**

ROFANTĀ PĻAUJAS SVĒTKI UN JUBILEJAS SVINĪBAS 6. OKTOBRĪ

Rofantas valde un mājas vadītāja aicina jūs uz Pļaujas svētkiem un mājas 60 gadu jubilejas svinībām.

Svētdien, š.g. 6. oktobrī,

Latvijas vēstnieka Apvienotā Karalistē Andra Teikmaņa klātienē svinēsim latviešu 60 gadu pastāvēšanu Rofantā.

Norise

11.30 Dievkalpojums

13.30 Pusdienas lielajā zālē

15.00 Londonas Latviešu koŗa koncerts

16.00 Launags

17.00 Atvadas

Cena par pusdienām un koŗa koncertu £15,-

Laipni lūdzam pieteikties laikus. Zvanīt Claire O'Neill, saimniecības un sarīkojumu vadītājai. Tāl. 01342 714869

Rowfant House, Wallage Lane, Crawley, West Sussex, RH10 4NG

nu, jo, uzņemoties šādu projektu, būs jālūdz bankai liels aizdevums. Bija daudz viedokļu un karstas debātes. Visskaļāk izteicās Londonas nodaļas delegāti, prasot papildinājumus un paskaidrojumus. Pārrunas ilga vairākas stundas līdz pusdienu laikam, kad delegāti varēja pārdomāt visu dzirdēto. Pēc pusdienām pilnsapulces priekšsēdis lūdz uzdot vēl pēdējos jautājumus pirms balsošanas. Pilnsapulces delegāti izvēlējās aizklātu balsošanu, un rezultātā 24 mandāti bija par attīstības projektu īstenošanu. DVF valdei paliek uzdevums tālāk sazināties ar banku un lūgt vajadzīgo aizdevumu.

Rīgas viesnīcas „Radi un draugi” valdes priekšsēdis Pēteris Pētersons delegātiem atgādināja, ka auditora apstiprinātais gada pārskats laikus nosūtīts visām nodaļām un viņš sniedz kopsavilkumu par 2012. un 2013. gadu. Noslogojums un ienākumi ir joprojām auguši, tāpat operatīvā peļņa. Ir paveikti lieli remontdarbi – vannas istabas atjaunotas un restorāns pārbūvēts. Diemžēl restorāna darbība bija nokavēta

vairāku iemeslu pēc, bet kopš jūlija darbojas pilnā sparā. Turpinās ziedojumi leģionāriem, Vitolu fonda studentiem un Latvijas bērnu Haimatoloģijas fondam. 2014. gadā lieli remontu nav paredzēti, bet viesnīcas telpām joprojām jāatspoguļo 4 zvaigzņu standarts, tāpēc labojumi būs vienmēr.

Ilze Grickus apstiprināja, ka pēc marta pilnsapulces lēmuma viesnīcas daļas ir pārrakstītas uz *Latvian Welfare Trust*. Tagad LWT ir jāiesniedz jauni statūti, un tas bija uzdots statūtu grupai. Par izsūtītiem statūtu ieteikumiem un juristu komentāriem radās daži jautājumi, kas drīzumā tiks ar juristiem noskaidroti, lai marta pilnsapulcē tos jaunā redakcijā varētu pieņemt.

(Turpinājums 2. lpp.)

Daugavas Vanagu fonda rudens pilnsapulce

(Turpināts no 1. lpp.)

DVF vanadžu daļas ziņojumu nolasīja Sarmīte Janovskis. Marita Grunts piedalījies DV CV sēdē, vanadžu dienā, kur tikusies ar prezidenta kundzi Daci Seisumu, un citos sarīkojumos Latvijā jūnijā un jūlijā. Aprīlī viņa bija rīkojusi Londonā vanadžu dienu Anglijas vanadzēm un želojās, ka nav bijis atsauces no vanadzēm ārpus Londonas. Tāpat neviena neatsaucās kandidēt uz vanadžu

pateicās visiem, kas joprojām atbalsta avīzi. Tā tiek izsūtīta 219 Latvijas bibliotēkām un ar zemes un nodaļas pabalstu daudziem leģionāriem Latvijā. Tas ir ļoti svarīgi leģionāriem, jo daudzi nevar atļauties citas avīzes vai ir guloši, tāpēc šis ir vienīgais kontakts ar saviem cilvēkiem. Avīzei tagad ir jauna spiestuve, jo iepriekšējā bankrotēja. Rezultātā ir kvalitatīvāki attēli un labāks

skoliņas un ar tām saistītos sarīkojumus, bērnu nometnes un Eiropas vasaras skolu. Pēdējos gados atbalstīto skoliņu skaits ir pieaudzis līdz trīsdesmit, tās dibinājuši un skoliņās citīgi darbojas galvenokārt jauniebraucēji.

Inese Auziņa-Smita ir arī Latviešu dokumentācijas centra vadītāja. Palīgā sakārtot nodotos dokumentus atkal ir nākušas jaunas bibliotēkāres no Latvijas. Ar

Darba mirklis

vadītājas vietu. Pēc pasaules vanadžu vadītājas ierosinājuma Marita Grunts paliks savā vietā līdz 2016. gadam cerībā, ka tomēr kāda nāks viņas vietā. Beidzot ziņojumu, Marita pateicās visām Londonas vanadzēm par atbalstu.

DVF pārstāve Eiropas Latviešu apvienībā Una Torstere dalībniekus informēja, ka viņa gatavojas nākamajai pilnsapulcei septembrī, kas šogad notiek Stokholmā. Kaut ko sīkāk ziņot varēs tikai tad.

Avīzes *Brīvā Latvija* izdevēju kopas priekšsēdis Aivars Sinka

papīrs. Paldies redaktorei Ligitai Kovtunai, ka avīzes izdošana netika pārtraukta. Šogad avīzei būs arī savs kalendārs, kas tiks izveidots no Dziesmu svētku bildēm.

Izglītības fonda priekšsēdes ziņojumu molasija viens no DVF pārstāvjiem Jānis Gravenieks. Pēc Andreja Ozoliņa atkāpšanās veselības pēc Inese Auziņa-Smita tika ievēlēta viņa vietā. Izglītības fonda ienākumi vairs nepārsniedz paredzētos izdevumus, un Fonda pilnvarotie nolēma pagaidām atbalstīt Lielbritānijas un Īrijas

vēstniecības gādību daudz grāmatu un dokumentu ir pārvietots uz Latvijas arhīvu.

Pēdējo ziņojumu sniedza Revīzijas komisijas priekšsēdis Ivars Murovskis, pateicoties Uldim Reveliņam ar kundzi par labi sakārtotiem papīriem. Pilnsapulces dalībnieki varēja būt apmierināti, ka visiem tematiem ir veltīts pietiekams laiks, lai visu varētu pārdomāt un lemt par DVF turpmāko darbību.

Ilze Grickus,

DVF Informācijas daļas vadītāja

Eiropas Latviešu apvienības biedru organizāciju sapulce Stokholmā

Sapulces dalībnieki pēc veiksmīgā darba cēliena

Latvijas vēstniecībā Zviedrijas Karalistes galvaspilsētā Stokholmā šī gada 14. un 15. septembrī notika Eiropas Latviešu apvienības (ELA) biedru organizāciju ikgadējā sapulce. Tajā piedalījās latviešu centrālo organizāciju pārstāvji no Vācijas, Lielbritānijas, Īrijas, Luksemburgas, Beļģijas, Zviedrijas, kā arī Latvijas valdības pārstāvji no Ārlietu un Kultūras ministrijas. Sākums svinīgā gaisotnē atklāja Latvijas vēstnieks Zviedrijas Karalistē Gints Jegermanis.

Sapulces laikā tika izvērtēta ELA un tās biedru organizāciju sadarbība ar Latvijas valsts iestādēm, uzklauti ziņojumi par gada laikā paveikto ārvalstīs dzīvojošo latviešu nacionāli politisko interešu pārstāvim, kā arī izglītības, kultūras, projektu un komunikāciju nozarē. Tika pārvēlēta ELA amatpersonas. Sapulces gaitā ir pieņemtas un apstiprinātas deviņas rezolūcijas un vairāki lēmumi.

Sapulces dalībnieki pauda prieku par grozījumiem „Pilsonības

likumā”, kas pieļaus dubultpilsonības iespēju, taču ir bažas par iespējamo diskrimināciju saistībā ar maksājumiem par dokumentu sagatavošanu pilsonības atjaunošanai. Piebilstams, ka ELA nolēma aicināt ārvalstīs dzīvojošos Latvijas pilsoņus savus ārvalstīs dzimušos bērnus reģistrēt arī par Latvijas pilsoņiem, lai izvairītos no sarežģījumiem nākotnē.

Savukārt viens no svarīgākajiem jautājumiem kultūras nozarē bija Eiropas Latviešu dziesmu svētku tradīcijas atjaunošana. Ir plānots pirmos atjaunotos svētkus rīkot 2015. gada 21. jūnijā Beļģijas Karalistes galvaspilsētā Briselē saistībā ar Latvijas prezidentūras Eiropas Savienībā nobeigumu.

Vēl ELA ir nolēmusi aicināt visas pasaules latviešu organizācijas atbalstīt ieceru organizēt Latviešu jauniešu forumu 2014. gada jūlijā un veicināt ārvalstīs dzīvojošo latviešu jauniešu dalību tajā.

Lāsma Ģibiete,

ELA komunikāciju referente

Vai tiešām paradīze?

Pensiju jautājums Lielbritānijā ir pilns ar klupšanas akmeņiem. Pat tie, kas skaitās zinātāji šajā laukā, visu nezina. Angļiem patīk likumus tā sakomplicēt, ka neviens visu nevar zināt. Reizēm pat jāiet uz tiesu, lai kaut ko noskaidrotu. Tagadējās krīzes laikā valdība visu pabalstu sistēmu pārbauda un, cik vien iespējams, samazina tā, lai piespiestu cilvēkus meklēt darbu. Cik saprotu, 2016. gadā tādu atsevišķu pabalstu, kā ir tagad, nebūs, būs tikai viens maksājums, kur viss jau ir aprēķināts un ieskaitīts. Pēc tā, ko lasīju *PBLA ziņu aprakstā*, kā arī *apollo.lv*, kur Māriete T. stāsta par paradīzi, kāda ir Lielbritānija, man šķita, ka viņa runā par kādu citu valsti, tikai ne par Lielbritāniju. Londonā neviens nespētu izdzīvot veselu mēnesi ar 80 mārciņām, kā teikts rakstā. Tas būtu galīgi neiespējami, jo īre vien aprīti visas 80 mārciņas jau pirmajā nedēļā.

Parasti cilvēkiem jānostrādā vismaz 26 gadi, pirms viņi ir tiesīgi saņemt pilnu pensiju. Agrāk sievietes, sasniedzot pensijas vecu-

mu, saņēma brīvbiļetes sabiedriskajam transportam (autobusam). Daudz kas ir mainījies, jo mums visiem taču jābūt vienādiem, un kopš 2008. gada arī vīrieši 60 gadu vecumā saņem brīvbiļeti. Jau 2008. gadā Hilarija Brata (*Hilary Bradt*) (*Observer*) mums stāstīja, ka, izmantojot brīvbiļeti, ar autobusu iespējams apbraukāt visu Angliju. Vajadzīgs tikai daudz brīva laika un liela pacietība. Bet pensionāriem ir kā viens, tā otrs – laiks un pacietība.

Par brīvbiļetēm atbildīga ir vietējā pašvaldība, kuŗa izlemj, kam tās pienākas. Brīvbiļetes Londonā var lietot autobusus, pazemes vilcienos un arī vilcienos, kas savieno Londonas priekšpilsētas ar Londonas centru. Citās pilsētās, ja vispār tādas brīvbiļetes izdod, tās var lietot tikai autobusus. Mana draudzene, kas dzīvo ārpus Vidusanglijas, bija sajūsmā, kad varēja savas pilsētas brīvbiļeti izmantot Londonas autobusus. Reizēm sanāk pavisam greizi. Pašvaldība izsniedza visiem DVF „Straumēnu” muižas (Vidusanglijā) pensionāriem brīvbiļetes sabiedriskam

transportam. Visi bija sajūsmā, nu tik varēs ar autobusu braukt uz Ragbijas pilsētu vai kur citur! Nabaga straumēnieši vēl tagad gaida autobusu, jo apmēram tajā pašā laikā, kad izsniedza brīvbiļešu kartītes, visa autobusu satiksme no vietējā ciema tika atsaukta „aiz taupības”. Līdz tuvākajam autobusam „jākāto” piecas jūdzes... Pensionāriem brīvbiļetes ir, bet iespēja tās lietot – nav!

Iepriekš minētās krīzes laikā tagad aizvien biežāk dzird radio raidījumus, kur pārrunā jautājumu – vai pensionāriem vispār ir vajadzīgas brīvbiļetes? Vai tad pensionāri palīdz valsts ekonomijai? Lai gan par to daudz runā, līdz šim nav uzradies neviens politiķis, kuŗš būtu pietiekami drosmīgs pensionāriem brīvbiļetes atņemt. Pensionāriem šeit ir vara, viņi ir galvenie balsotāji visās vēlēšanās. Ja valdība viņiem par daudz *uzbrūk*, viņi rīko demonstrācijas. Tas ir noticis vismaz Londonā, un šeit ir daudz pensionāru, kas visi izmanto braukšanas brīvbiļetes. Brīvas ārsta parakstītas zāles un ziemā apsildīšanas pabalstu sa-

ņem visi šīs salas pensionāri. Ja cilvēks ir Anglijas pavalstnieks, tad, simtgadi sasniedzis, saņem apsveikumu no karalienes – par brīvu!

Par televīzijas licenci ir jāmaksā visiem, arī pensionāriem. Ja datoru izmanto, lai skatītos TV, licence nav vajadzīga, tas ir pavisam likumīgi. Citādi jāmaksā £145,- gadā. Ja nemaksā un tādu pieķer, tad tiek spriests bargs sods vai pat cietums. Vienīgi tie pensionāri, kuŗi sasnieguši 75 gadu vecumu, ir tiesīgi skatīties TV pilnīgi bez maksas. Pensionāram pašam jāinformē attiecīgā iestādē un pakalpojums jāpieprasa. Iestādē tad atbild – jums nekas nav jādara, tikai citīgi jāskatās televīzija, mēs izdarīsim visu vajadzīgo. Pagājušā nedēļā vietējā radio raidījumā dzirdēju, ka pašreiz vairāk cilvēku tiek apcietināti par TV licences nemaksāšanu nekā par citiem noziegumiem. Tas laikam tāpēc, ka TV licences nemaksātājus, kuŗi sēž krēslā, ir vieglāk noķert nekā citus noziedzniekus.

Mana draudzene, kuŗa nonākusi līdzīgā situācijā kā Māriete T.,

man stāstīja, ka viņa nostrādājusi Anglijā septiņus gadus un, sasniedzot pensijas gadus, izvēlējusies vairs nestrādāt. Tagad viņa dzīvo uz Anglijas valdības piešķirtā *pensijas kredīta* rēķina. *Pensijas kredītu* var saņemt tie, kuŗi ir 65 gadus veci vai vecāki un kuŗu pensija ir mazāka par £145,- nedēļā. *Pensijas kredītu* sistēma sākās 2003. gadā, kad Gordons Brauns bija premjers. Vietējā pašvaldība, kuŗas pienākums ir bezpajumtniekiem dot pajumti, manai draudzenei piešķīrusi dzīvokli, arī pabalstu īrei, naudu mēbelēm u.c. Uz maniem jautājumiem, vai viņa varētu pārcelties uz dzīvi Latvijā un vai viņa tur saņemtu Anglijas pensiju, draudzene atbildēja: „Protams, zaudētu dzīvokli un no *pensijas kredīta* saņemtu tikai £7,-, un tas ir viss.” *Pensijas kredīta* noteikumos ir skaidri teikts: „Ja pārceļas uz pastāvīgu dzīvi citā valstī, *pensijas kredītu* nesaņem.”

Tāda, izrādās, ir tā Lielbritānijas „paradīze”.

Marita V. Grunts

(ar Sarmītes Janovskis-Ērenpreiss papildinājumiem)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Latvijas Valsts prezidents vizītē Kanadā un ASV

Valsts prezidents Andris Bērziņš devies darba vizītē uz Kanadu, pēc tam - uz ASV. Vizītē uz Kanadu prezidents dodas pēc Latvijas puses iniciatīvas ar mērķi padziļināt divpusējās attiecības, jo īpaši ekonomikā, kā arī apmainīties ar viedokļiem par reģionāli un starptautiski aktuāliem jautājumiem.

Bērziņš viesosies Otavā, Toronto, Montrealā un Vankuverā. Iepazīšanās ar Kanadas premjerministru Stīvenu Hārperu, Kanadas ģenerālgubernātoru Deividu Džonstonu un citām amatpersonām. Valsts prezidents apmeklēs uzņēmumu *Bombardier* un ieturēs darba pusdienas ar uzņēmuma prezidentu Pjēru Bodēnu. Savukārt Vankuverā prezidents piedalīsies Latvijas goda konsulāta atklāšanā. Šobrīd Latvijai Kanadā ir goda konsulāti Toronto, Montrealā un Halifaksā. Vizītes laikā Valsts prezidentam paredzētas arī vairākas tikšanās ar tautiešiem. Kanadas latviešu kopienā ir ap 20 000 cilvēku, kurus pārstāv Latvijas Nacionālā apvienība Kanadā. Iepriekšējā Latvijas prezidenta vizītē Kanadā notika 2006.gadā.

Par Valža Dombrovka interviju Spānijas preseī

Ārlietu ministrija sniegusi komentāru par Ministru prezidenta Valža Dombrovka interviju Spānijas preseī. Intervijā tika skarts Latvijas un Baltijas valstu neatkarības atjaunošanas process. Latvijas Ārlietu ministrija vērs uzmanību uz to, ka šāda veida procesi vēsturē ir unikāli un to pieredze nav salīdzināma. Tāpēc ir radušās bažas par intervijā paustā Dombrovka viedokļa tendenciozu interpretāciju. Taču Latvijas viedoklis jautājumā par Katalonijas reģionu joprojām ir nemainīgs. Tas ir Spānijas iekšpolitikas jautājums, kas risināms atbilstīgi Spānijas likumdošanai un Spānijas Konstitūcijai.

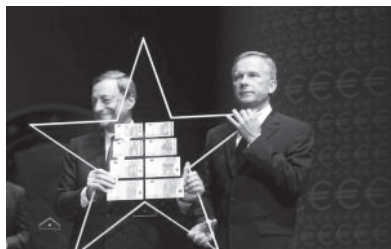
Latvijas vēstnieka Spānijā tikšanās laikā Spānijas Ārlietu ministrijā Spānijas pusei tika izskaidrota Latvijas nostāja Katalonijas jautājumā un norādīts uz Ministru prezidenta intervijas tendenciozu interpretāciju. Līdz ar to Latvijas Ārlietu ministrija neredz iemeslu turpmākai šī jautājuma apspriešanai. Latvija augstu vērtē labās attiecības un sadarbību ar Spānijas Karalisti kā divpusēji, tā arī daudzpusēji formā, tostarp Eiropas Savienības un NATO ietvaros, un tās attīstīs arī turpmāk.

Latvijas eiro konference

Rīgā, Lielajā ģildē, notika Latvijas eiro konference. Latvijas un Eiropas Savienības ekonomiskās politikas veidotāji un ekonomisti diskutēja par eirozonas attīstību un pārvaldības uzlabošanu. Šis ir vēsturisks brīdis Latvijai, kas 2014. gada 1. janvārī kļūs par 18. eirozonas dalībvalsti, pievienojoties monētārai savienībai, kuŗā vairāk nekā 330 miljoni cil-

vēku norēķinās ar vienotu valūtu – eiro. Eiro ieviešana pabeidz ilgu, izaicinājumiem pilnu laika posmu, kuŗā notika Latvijas ekonomikas un monētārās politikas integrācija sekmīgā dalībā eirozonā. Kopš neatkarības atgūšanas Latvijā īstenotas nozīmīgas ekonomiskas un sociālas reformas, uzbūvēta moderna un demokrātiska valsts ar dinamisku tautsaimniecību.

Uzrunājot Latvijas eiro konferences dalībniekus, Eiropas Centrālās bankas prezidents Mario Dragi atgādināja Eiropas integrācijas saknes, kas stiepjas līdz pat Hanzas savienības laikiem. "Pievienojoties eirozonai, Latvija nostiprina savu vietu Eiropas sirdī," sacīja M. Dragi.

Konferences laikā ECB prezidents Mario Dragi (pa kreisi) Latvijas Bankas prezidentam Ilmāram Rimšēvičam pasniedza Eiro zvaigzni – simbolisku eirozonas atslēgu

Ciemos Bērnu slimnīcā

Dzejas dienu ietvaros 11.septembrī pēc Valsts prezidenta dzīvesbiedres Daces Seisumas uzicinājuma Bērnu slimnīcas Onkoloģijas nodaļā ar mazajiem slimniekiem tikās un savu dzeju lasīja dzejniece, bērnu literatūras autore un izdevēja Inese Zandere.

Dace Seisuma un dzejniece Inese Zandere Dzejas dienu sarīkojumā Bērnu slimnīcas Onkoloģijas nodaļā

Dace Seisuma ir Saulainu dienu labdarības akcijas patronese.

Kultūras ministrija izsludinājusi atklātu konkursu uz Latvijas Nacionālās operas (LNO) valdes locekļa amata vietu.

Likums nosaka, ka LNO valdē jāstrādā trim cilvēkiem, bet pašlaik tajā darbojas divi. Lai pieņemtos konkursā uz brīvo LNO valdes locekļa amata vietu, pretendenti nepieciešama augstākā akadēmiskā vai profesionā-

lā izglītība, piecu gadu darba pieredze vadošā amatā valsts vai pašvaldības iestādē vai vidējā vai lielā kapitālsabiedrībā, kā arī zināšanas un izpratne par valsts kapitālsabiedrības darbību un vadību.

Ministru prezidents pieņem Edmunda Sprūdža demisiju
Ministru prezidents Valdis Dombrovskis 5. septembrī tikās ar vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministru Edmundu Sprūdžu, lai pārrunātu ministra izteikto vēlmi atkāpties no ieņemamā amata.

Uzklausījis ministra paskaidrojumus, Dombrovskis pieņēma Sprūdža demisiju. Tika panākta vienošanās, ka Sprūdžs savus amata pienākumus veiks līdz šī gada 1. decembrim.

Somijas prezidents Latvijā
Valsts vizītē Latvijā bija ieradies Somijas prezidents **Sauli Nīniste** ar kundzi Jenni Haukio.

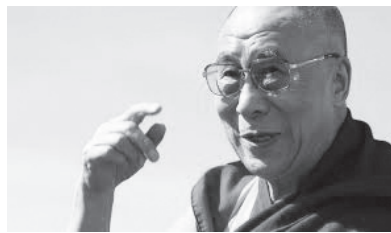
Somijas prezidents nolika ziedus pie Brīvības pieminekļa un apmeklēja Okupācijas muzeju, kā arī devās uz Inčukalna gāzes krātuvēm un izbrauca uz Jelgavu. Ar Latvijas Valsts prezidentu Andri Bērziņu Nīniste pārrunāja enerģētikas jautājumus un apsprieda intereses Centrālās eirozonas reģionā.

11.septembrī Valsts prezidents Andris Bērziņš kopā ar Somijas prezidentu Sauli Nīnisti Jelgavā iestāda koku

Dalailama Rīgā

Latvijā viesojās Nobela miera prēmijas laureāts, Viņa Svētība Dalailama XIV.

Dalailama lekcijā *Arēnā Rīga* mudināja Latvijas izglītības sistēmā iekļaut mācību par garīgajām vērtībām Latvijai - valstij, kas tikai nesen atguvusi neatkarību, Latvijai būtu jādome par to, kā attīstīt ne tikai materiālās, bet arī garīgās un morālās vērtības.

"Miera maizes" iesēšana

Nākamgad Eiropa svinēs Berlīnes mūra un dzelzs priekšvara krišanas 25. gadadienu. Šī vēsturiskā notikuma pieminēšanai tiks izcepta Miera maize, kuŗai graudus iesēja bijušā Zvārdes poligona teritorijā – zemnieku saimniecības "Andulaiši" laukā. Pirmās saujas labības Miera maizei iesēja zemkopības ministre Laimdota Straujuma un Vācijas Federatīvās Republikas vēstniece Latvijā Andrea Viktorīna.

Rudzu graudi šai maizei 2012. gadā novākti Berlīnē, bijušajā Bernauas ielas "mirušajā" Berlīnes mūra robežzonā, kuŗu kopš 2005. gada apsaimnieko Samierināšanās baznīcas draudze. Pa maisyam rudzu no Berlīnes mūra zonas tagad tiek iesēts katrā no desmit Austrumeiropas valstīm, kuŗas aukstā kaŗa laikā dzīvoja aiz dzelzs priekšvara, – Bulgārijā, Igaunijā, Latvijā, Lietuvā, Polijā, Rumānijā, Slovākijā, Slovēnijā, Čehijā un Ungārijā – kādā simboliskā vietā, kas saistīta ar dzelzs priekšvaru.

Vēstnieka Andŗa Teikmaŗa vizīte Velsā

12. un 13. septembrī notika Latvijas vēstnieka Lielbritānijā Andŗa Teikmaŗa darba vizīte Velsā. Vēstnieks ar Velsas amatpersonām pārrunāja jautājumus par 2004. gadā noslēgtā Latvijas valdības un Velsas Asamblejas saprašanās memoranda īstenošanu un iespējām rīkot kopīgu sarīkojumu, svinot memoranda parakstīšanas gadu desmitu.

Tika apspriesta arī sadarbība ekonomikā, izglītībā un kultūrā, Latvijas pieredze ekonomiskās krīzes pārvarēšanā, pārrunātas iekšpolitiskās aktivitātes Lielbritānijā, kā arī gatavošanās Latvijas prezidēšanai Eiropas Savienībā 2015.gadā.

EP deputāts no Vācijas atbalsta Latvijas prasības

Eiropas Parlamenta (EP) deputāts Alberts Dess no Vācijas Briselē pārstāv Eiropas Tautas partiju un strādā EP Lauksaimniecības un lauku attīstības komitejā. Politikis Latvijā viesojies vairākas reizes. Intervijā plašsaziņas līdzekļiem Dess sacīja, ka Eiropas atbildība ir nodrošināt, lai Latvijas zemnieku saimniecības saņemtu tādu pašu atbalstu kā citas Eiropas Savienības (ES) dalībvalstis. Pēc deputāta domām, arī Vācijas lauksaimniecības ministre saprotot Baltijas valstu prasību pēc vienlīdzīgiem tiesājiem maksājumiem.

Ārlietu ministrs un Latvijas augstskolu pārstāvji Indijā

No 15. līdz 20. septembrim ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs uzturas oficiālā vizītē Indijā. Ministrs tikās ar Haiderabadas gubernātoru Ekadī S.I. Narišamanu (*attēlā*) un puda Latvijas ieinteresētību veidot sadarbību ar šo attīstīto Indijas reģionu.

Ārlietu ministrija ir plānojuši iecelt Latvijas goda konsulu Haiderabadas apgabalā. Gubernātors izteica atbalstu Latvijas sadarbības iecerēm un par īpaši perspektīvām minēja sadarbību enerģētikā, augstākajā izglītībā, vides aizsardzībā un infrastruktūras attīstībā.

Latvija piedalās JATA Pasaules tūrisma kongresā un izstādē 2013

No 12. līdz 15. septembrim Tokijā norisinājās gadskārtējais Japānas Tūrisma aģentūru asociācijas organizētais pasaules tūrisma kongress un tūrisma izstāde *JATA Tabihaku & Travel Showcase 2013* (Japānas Tūrisma aģentūru asociācija). Tāpat kā iepriekšējos gados, arī Latvija piedalījās šajā nozīmīgajā tūrisma industrijas sarīkojumā lielākajā izstāžu kompleksā *Tokyo Big Sight*.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Šogad izstādē tika izveidots kopējs Baltijas valstu stands, un Latvijas dalību tajā nodrošināja TAVA (Tūrisma attīstības valsts aģentūra) sadarbībā ar Latvijas vēstniecību Japānā, LIAA (informācija par investīciju iespējām Latvijā un valsts ekonomiku) pārstāvību Japānā, RTAB, kā arī ar tūrisma kompānijām BTG un Latvia Tours.

Tika organizēti semināri par tūrisma iespējām Latvijā. Informatīvā semināra dalībniekiem bija iespēja degustēt „Laimas” produkciju un iepazīties ar Latvijas dizaina un amatniecības izstrādājumiem. Savukārt JATA Tabihaku & Travel Showcase 2013 svinīgajā pieņemšanā tika piedāvāts degustācijai „Rīgas Melnais balzams”.

Latvijas nedēļa Numadzu pilsētā Japānā

No 11. līdz 15. septembrim Šizuokas prefektūras Numadzu pilsētā notika Latvijas nedēļas sarīkojumi. Pilsētas iedzīvotājiem bija iespēja iepazīties ar Latviešu Dziesmu un deju svētkiem veltītu fotoizstādi, Latvijas bērnu zīmējumiem un dažādām latviešu tautas tradīcijām. Kultūras nedēļas ietvaros vairākos veikalos varēja iepazīties ar dažādām Latvijā ražotām precēm, tās iegādāties un nobaudīt latviešu ēdienus un dzērienus.

Latvijas nedēļas atklāšanas sarīkojumā Latvijas vēstniecības Japānā 2. sekretāre Dana Rudāka un LIAA (Zemes informācijas piekļuves asociācija) pārstāvis Japānā vadītāja Alīna Aščepkova tikās ar Numadzu pilsētas mēru Hirojasu Kuriharu un pilsētas sabiedrisko aktivitāšu centrā sniedza prezentāciju par Latvijas vēsturi un kultūru, kā arī iepazīstināja interesentus ar tūrisma iespējām un Latvijas galvenajām eksporta nozarēm un precēm.

Vinē atklāj STENDERS veikalus

Vinē, pašā vecpilsētas sirdī, atklāts pirmais Stenders veikals.

Latvijas vēstnieks Austrijā Edgars Skuja apsveikuma runā atklāja STENDERS kosmētikas veiksmes stāstu, kam pamatā ir produkcijas kvalitāte, darbinieku radošais gars un nepārtraukta attīstība, kā arī atzinīgi novērtēja STENDERS zīmola nozīmi Latvijas pazīstamības veicināšanā ārvalstīs, tostarp Austrijā.

Atklāj LU Indijas studiju un kultūras centru

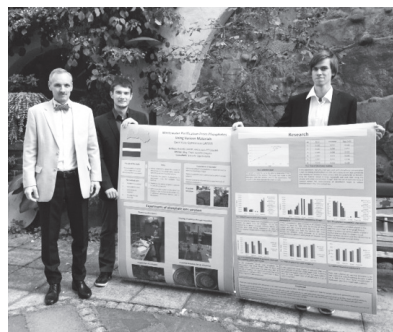
Rīgā, Rūpniecības ielā 10, 9. septembrī atklāja Latvijas Universitātes (LU) Indijas studiju un kultūras centru. Sarīkojumā pie-

dalījās LU rektors profesors Mārcis Auziņš, Indijas vēstniece Zviedrijā un Latvijā VE Banašri Bose Harisona, LR Saeimas Latvijas un Indijas sadarbības grupas priekšsēdis Atis Lejiņš u. c.

Indijas vēstniece atklāšanā runāja par Latvijas un Indijas sadarbības iespējām uzņēmējdarbībā un izglītībā. Notika zinātniska konference “Pa Dzintara ceļu Indijā”, bija indiešu dejas koncerts. Rīgas Stradiņa universitātes asociētā profesore Gunta Ancāne stāstīja par pieredzi, kultūru un identitātes izpratni Indijā.

Cēsu skolnieki Stokholmas Jauniešu ūdens balvas sacensībās

Latvijas vēstniecībā Zviedrijā viesojās Cēsu Valsts ģimnazijas skolnieki Rolands Capars un Artūrs Jānis Pētersons, kuŗi pārstāvēja Latviju Stokholmas Jauniešu ūdens balvas (Stockholm Junior Water Prize) sacensībās tradicionālās Pasaules Ūdens nedēļas (World Water Week) ietvaros.

Abus skolniekus pavadīja viņu ķīmijas skolotāja Sarmīte Dreijalte un Stokholmas Jauniešu ūdens balvas Latvijas nacionālā koordinatore Marta Logina.

Latviešu skolnieki Rolands Capars un Artūrs Jānis Pētersons nacionālajā atlasē 23 darbu konkurencē ieguva pirmo vietu ar darbu “Sadzīves notekūdeņu attīrīšana no fosfātiem, izmantojot dažādus materiālus”.

Igaunijas Nacionālā opera svin simtgadi

Nupat svinējām Latvijas Nacionālās operas 150 gadu jubileju. Lieli svētki ir arī mūsu kaimiņiem igauņiem. Igaunijas Operas un baleta teātra atklāšanas vēsturiskajā dienā - 11. septembrī notika grandiozs baleta uzvedums “100 gulbju ezers”, kuŗa iestudēšana bija uzticēta Latvijas Nacionālā baleta mākslinieciskajam vadītājam Aivaram Leimanim. Krāšņais iestudējums ilga pusotru stundu, tajā piedalījās gandrīz visas Latvijas Nacionālā baleta mākslinieces, Igaunijas Nacionālā baleta solisti, kā arī Tallinas Choreografijas skolas audzēkņi.

Pagarina LNB celtniecības pabeigšanas termiņu

Saeima 12. septembrī otrajā lasījumā kā steidzamus pieņēma grozījumus Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) projekta īstenošanas likumā. Tika noteikts, ka bibliotēkas projekts īstenojams līdz 2014. gada 31. decembrim. Likums grozīts tāpēc, ka līdz šī gada beigām LNB projektu

nebūs iespējams pabeigt. Grozījumi nosaka, ka bibliotēkas projekts kopumā jābeidz līdz nākamā gada beigām saskaņā ar projekta īstenošanas Uzraudzības padomes apstiprināto projekta īstenošanas darbu un to finansējuma plānu.

Piemineklis Mārim Liepam

Kanāļmalā pie tiltiņa starp Latvijas Nacionālās operas ēku un Latvijas Universitāti atklāts pieminēklis izcilajam ridziniekam, baletdejojotājam Mārim Rūdolffam Liepam (1936 – 1989).

Piemineklis ir mecenātu Borisa un Ināras Teterevu dāvinājums Rīgas pilsētai. “Šis būs pirmais pieminēklis Latvijā, kas veltīts dejas mākslai. Māris Liepa bija ne vien izcils baleta mākslinieks un savas dzimtas pilsētas Rīgas patriots, viņš ir arī simbols tai ļoti augstajai un pasaulē novērtētajai kvalitātei, kas raksturīga dejai Latvijā. Līdz ar to pieminēklis iemūžinājis tās tradīcijas, ko gadu desmitiem kopusi Latvijas baleta skola,” uzsvēra Latvijas Nacionālā baleta vadītājs Aivars Leimanis.

Pieminekli pēc kurātores Helēnas Demakovas uzaicinājuma veidojuši igauņu mākslinieki Jāns Tomiks un Jiri Ojavers - Igaunijas Mākslas akadēmijas profesori, kas pārstāvējuši savu valsti Venēcijas biennālē. Jāns Tomiks ir vislielāko starptautisko atzinību guvušais un vispazīstamākais Baltijas valstu mākslinieks. Kuratoru veidotajās izstādēs viņš piedalījies gan Venēcijas biennālē, gan New Museum Ņujorkā. Pieminekļa arhitekti ir Pēters Pere (Igaunija) un Juris Gertmanis (Latvija).

Fizikim Spīgulim Valtera Capa balva

Latvijas Zinātņu akadēmijā (LZA) svinīgi pasniegta šā gada Valtera Capa balva. To saņēma fizikas profesors Jānis Spīgulis no Latvijas Universitātes par ievērojamiem izgudrojumiem šķiedru optikā un biofotonikā.

Jānis Spīgulis

Balvu labākajam izgudrotājam kopš 2004. gada reizi divos gados kopīgi piešķir firma Minox no Vācijas, LZA un Latvijas Patentu valde. Jānis Spīgulis ir autors pirmajai optisko šķiedru temati-

kai veltītajai mācību grāmatai latviešu valodā, piedalījies divu optikas uzņēmumu dibināšanā. Viņš saņēmis dažādus apbalvojumus. Spīgulis veicis pētījumus atomspektroskopijā, optoelektronikā un šķiedru optikā, bet kopš 1995. gada pievērsies biomedicīniskai optikai un biofotonikai. Pēdējā laikā pieteicis un vadījis vairākus nozīmīgus Eiropas Savienības struktūrfondus. Zinātnieks ir Latvijas pārstāvis vairākās starptautiskās profesionālās organizācijās, kā arī Baltijā vienīgais Starptautiskās optikas un fotonikas biedrības SPIE īstētais loceklis, Latvijas Profesoru asociācijas, Latvijas Fizikas biedrības un Latvijas Medicīnas inženierzinātņu un fizikas biedrības biedrs. Spīguļa pētījumu rezultāti atspoguļoti 170 zinātniskajās publikācijās un 17 patentos. Viņa jaunie optiskie paņēmieni ādas un asinsvadu saslimstību diagnostikai bija vieni no nozīmīgākajiem Latvijas zinātnes sasniegumiem 2006. gadā. Balva nosaukta Valtera Capa vārdā. Izgudrotājs V. Caps ar savu pasaulslaveno fotoaparātu VEF-Minox veicināja Latvijas vārda pazīstamību pasaulē.

LU pirmo reizi iekļuvusi pasaules universitāšu reitingā

Latvijas Universitāte (LU) pirmo reizi iekļuvusi QS Top Universities (pasaules universitāšu) reitingā un ieņēma 701. - 800. vietu. Tas ir liels sasniegums, jo LU ir pirmā Latvijas augstskola, kas iekļuvusi šāda līmeņa reitingā.

Līdzās LU attiecīgajā reitinga sadaļā var atrast arī Lietuvas Viļņas Dižā universitāti Kauņā un Viļņas Ģedimīna Technisko universitāti. No Lietuvas šajā topā kopumā ir četras universitātes un augstākajā pozīcijā - 601.- 650.vietā - Viļņas universitāte. Savukārt no Igaunijas ir divas - Tallinas Techniskā universitāte 441.-450. vietā un Tartu universitāte -s 461.-470.vietā.

Fazer saņem nozīmīgo Eiropas Candy Kettle balvu

Helsinkos pasniegts ievērojams saldumu industrijas apbalvojums - Eiropas Candy Kettle balva.

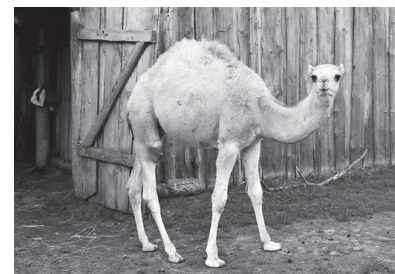

Šajā gadā tas piešķirts saldumu ražotājam Fazer, paužot atzinību par izcilajiem sasniegumiem nozarē. Fazer ir viens no vadošajiem uzņēmumiem maizes tirgū Latvijā, kuŗš strādā ar diviem zi-

moliem - Fazer un Druva. Maize tiek cepta mūsdienīgā maiznīcā Ogrē, kas ir viena no tradīcijām bagātākajām maizes ceptuvēm Latvijā

Uz Latviju atvests pirmais vienkupra kamielis Baltijā

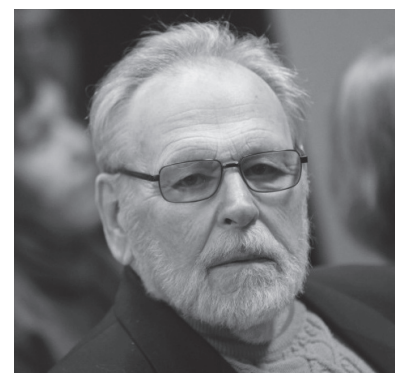
Atpūtas kompleksa “Rakši” dzīvnieku saimi papildinājis vienkupra kamielis, vārdā Šakils. Septiņus mēnešus vecais Šakils ir pirmais un pagaidām vienīgais dromedāru (Camelus dromedarius) kamielis Baltijā.

Šakils uz Latviju atvests no Vācijas

Mūžībā aizgājis rakstnieks Vladimirs Kaijaks

83 gadu vecumā mūžībā aizgājis rakstnieks Vladimirs Kaijaks.

Kaijaks dzimis 1930. gada 2. septembrī Cēsīs. Viņa daiļradē ir vairāki romāni. Starp pazīstamākajiem minami „Enijas bize, ”Zem Marsa debesīm”, „Nārību dēli” un „Nārību mantinieki”, pēc kuŗiem uzņemts Latvijas Televīzijas seriāls „Likteņa līdumnieki”. Kaijaks sarakstījis arī vairākus kritiķu atzītus stāstu krājumus, piemēram, „Sātans”, „Kraukļa valstība”, rakstījis kinoscenārijus, piemēram, filmām „Šachs brīlanta karalienei”, „Zem apgāztā mēness” un „Bailes”. Radošās darbības laikā viņš saņēmis arī apbalvojumus. Par gaŗstāstu „Cilda” 1990. gadā Kaijakam piešķirta Eduarda Veidenbauma prēmija, 1993.gadā viņa romāns „Rēģi” godalgots pirmajā Karoga romānu konkursā. Vladimiam Kaijakam piešķirta arī 1991.gada barikāžu dalībnieka piemiņas zīme.

Brīdina Kabanovu un Cvetkovu

Saskaņas centra (SC) deputātiem Nikolajam Kabanovam un Irinai Cvetkovej tika izteikts brīdinājums no Saeimas tribīnes par deputāta ētikas kodeksa pārkāpumu. Abiem deputātiem Saeimas Mandātu, ētikas un iesniegumu komisija iepriekš bija piemērojusi bargāko sodu – rakstveida brīdinājumu, paziņojot par to Saeimas sēdē un publicējot Latvijas Vēstnesī.

Ziņas sakopojis P. Karlsons

LAIKU UN VIETU MIJĀS

Vēsture kā kaujas lauks

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

2008. gadā Edvins Šnore ar savu dokumentālo filmu *The Soviet Story* (Padomju stāsts) patiešām uzskatāmi pasaulei parādīja abu totalitāro ideoloģiju - nacisma un komūnisma, hitlerisma un staļinisma - radniecību it visos aspektos, un varam teikt, ka šī filma zināmā mērā sekmeja Eiropas Parlamenta lēmumu pasludināt 23. augustu (Molotova-Ribentropa pakta parakstīšanas datumu) par dienu, kad pieminam abu šo režīmu upurūsus.

Un nu tagad, kā izriet no portāla www.svpressa.ru publicētas intervijas, kāds Maksims Reva (38 g. v., tēvs - kazaks, māte - vācbaltiete) nācis klajā ar dokumentālu filmu *Skrytaja istorija Pribaltiki* (Slēptā Baltijas vēsture), kas esot "pienācīga atbilde" Edvina Šnores filmai. Šo savu lolojumu Maksims Reva pirmoreiz izrādīja Pēterburgā - ar aprēķinu, lai filmas premjēra sakristu ar šai pilsētā notiekošo G20 forumu.

Var manīt, ka Revam vēsture ir kaujas lauks, un patiesībā tas tā ir... Viņa filma ilgst 45 minūtes, un tajā uzsvars likts, kā jau varēja paredzēt, uz "fašistu zvērībām" vācu padomju kara gados, īpašu uzmanību veltījot latviešu un igauņu policijas bataljoniem un *Waffen SS* divīzijām., kā arī pēdējos 20 gados Latvijā un Igaunijā praktizētajam "mikstajam etnocīdam" (!), kas izpauzoties, piemēram, "kad cilvēkus met ārā no valsts iestādēm nepietiekamo valsts valodas zināšanu dēļ".

Viss skaidrs! Saprotams kļūst arī Maksima Revas žultainais nīkums, kad uzzinām, ka viņš, dzīvodams Tallinā, piedalījies grautiņos, "aizstāvot" t. s. „Bronzas karēvi”, un dabūja par šo plosīšanos pasēdēt septiņus mēnešus Igaunijas cietumā. 2011. gadā Reva pārcēlās uz Krieviju un apmetās Pēterburgā, būdams Kremli izpērinātās organizācijas „Pasaule bez nacisma” padomes loceklis.

Vēsture ir kaujas lauks: to aplicina arī divi interesanti raksti, kas publicēti Telavivas krievva-

lodīgās avīzes *Vesti* pielikumā *Okna*. Rakstu autors Aleksandrs Goguns ir ukraiņu vēsturnieks, kas sadarbojas ar Holokausta pētniecības centru *Yad vaSem* Jeruzalemē. Rakstā „Lai iemiļotu Staļinu” Goguns, balstoties uz atslepotiem padomju arhīvu materiāliem, min satriecošus faktus, kas rāda, ka Ukrainā padomju partizāni, kuŗus vadīja „leģendārie” Sidors Kovpaks un Pjotrs Veršigora, apzināti rikojuši „uzkritošus” atentātus pret vācu virsniekiem, lai tādējādi izprovocētu asiņainas nacistisko okupantu „soda ekspedīcijas”, dedzinot sādžas un slepkavojot mierīgus iedzīvotājus, rēķinot par katru nošauto vācieti nošaujamos 10, 50, 100 „iedzimtos” (*Einheimische*). Kovpaka un Veršigoras velnišķīgais aprēķins bija tāds: izmisušie sādžinieki pārietu partizānu pusē un „iemiļotu Staļinu” kā glābiņa nesēju.

Savā otrā rakstā Aleksandrs Goguns apraksta, kā Berlīnes muzeja *Karlshorst* ekspozīcija, kas veltīta vācu-padomju kara, pēdējos gados patvaļīgi mainīta

saskaņā ar Maskavā, Minskā un diemžēl arī Ukrainā vērojamo Staļina tēla uzspodrināšanu, Vācijas valdībai, kas šo muzeju pārāra, šis manipulācijas pieciēšot.

Muzejs atrodas Austrumberlīnē, ēkā, kur nakti no 1945. gada 8. uz 9. maiju tika parakstīts nacistiskās Lielvācijas kapitulācijas akts. No 1967. līdz 1994. gadam tas bija „Vācijas kapitulācijas muzejs”, bet pēc tam, Vācijā un Krievijā nostiprinoties objektīvai zinātniskai pieejai, nu jau „Vācijas-Krievijas muzeja” ekspozīcija tika, var teikt, tuvināta abusēji skarbai realitātei. Diemžēl, norāda Goguns, „sākumā Baltkrievijā, tad Krievijā un 2010. gadā arī Ukrainā pie varas nāca reakcija”, un Karlshorsta muzeja ekspozīcija vairs neatspoguļo padomju-vācu kara realitāti. Atkal parādās „Padomju Savienības Lielā Tēvijas kara” butaforiskais rēgs.

Iekāms apmeklētājs sasniedz muzeja stendus, viņu vēl sveic – milzu burtiem - uzraksti: KAPITULĀCIJA. ZAUDĒJUMS. PRIEKŠ. ATBRĪVOŠANA. Goguns pamatoti norāda, ka to, ko tūlīt pēc Vā-

cijas kapitulācijas tās austrumu daļā „ieviesa” sarkanarmija un NKVD, nosaukt par brīvību nekādi nevar...

Putina Krievija, konstatē Goguns, panākusi, ka jaunajā ekspozīcijā „duŗas acīs” t. s. Georgija lentīte, kas mākslīgi padarīta par „uzvaras simbolu”. Tagad muzeja ekspozīcijā dominē nacistu režīma un SS, SD, Lielvācijas kara spēka briesmu darbi, taču pilnīgi noklusēti neskaitāmie fakti, kas liecina par padomju „atbrīvotāju” plosīšanos, laupīšanas un izvarošanas orgijām.

Parādīta konjaka pudele no kāda vācu virsnieka „kaujas devas”, bet ne vārda par to, kā sarkanarmiešus piedzirdīja ar daudzzinātajiem „100 gramiem” vodkas dienā (kādu laiku bija 150 grami).

Sakopojot rakstīto, Aleksandrs Goguns sarkastiski piebilst, ka runa patiešām ir par kapitulāciju: kapitulējusi demokrātiskā Vācija, kas pieļāvusi šādu vēstures viltošanu.

Vēsture ir kaujas lauks!

Franks Gordons

Nudien operas cienīgs sižets

Klasiskajām operām raksturīgi dažāda veida konflikti - vai nu starp labo un ļauno, starp cilvēku un likteni, vai arī starp milniekiem un naidniekiem. Pēdējo nedēļu laikā nudien vāgnerski sižets ir veidojies Latvijā, un galvenās lomas tajā „dziedājuši” kultūras ministre **Žaneta Jaunzeme-Grende** un Latvijas Nacionālās operas (LNO) ilggadējais direktors **Andrejs Žagars**.

Ministrei bijis diezgan sens konflikts ar A. Žagaru. No viņa ministre centās atbrīvoties jau pirms kāda gada, bet neveiksmīgi. Šogad Kultūras ministrija noorganizēja konkursu, lai Operai atrastu jaunu valdi. Konkursa žūrija nolēma, ka valdē būs trīs locekļi, tostarp līdzšinējais direktors. Tas Ž. Jaunzeme-Grendi neapmierināja, un viņa vienpersoniski nolēma, ka A. Žagaram amata valdē nebūs. Tā vietā viņa ieteica piešķirt bijušajam direktoram visai nenoteiktu konsultanta amatu.

Sekoja liela jezga. Operas valdes priekšsēža amatam paredzētais komponists Artūrs Maskats paziņoja, ka no amata atteiksies, ja ministrija atteiksies no Andreja Žagara. Starptautiski pazīstamā operdziedātāja Kristīna Opolais draudēja boikotēt LNO 150 gadu jubilejas koncertu. Valsts prezidents Andris Bērziņš atteicās minēto sarikojumu apmeklēt, jo konflikts starp ministri un direktoru viņam liekot justies neērti.

Timeklī tika veidota petīcija ar nosaukumu „Pieprasām kompetentu Latvijas kultūras ministru!”. Līdz brīdim, kamēr uzrakstīju šo komentāru, petīciju ir parakstījis

951 cilvēks, arī tādas ievērojamas kultūras personas kā rakstniece Nora Ikstena, dzejniece Liāna Langa, mākslinieks Ilmārs Blumbergs, kā arī visā Eiropā pazīstamais Jaunā Rīgas teātra mākslinieciskais vadītājs Alvis Hermanis. Viņš arī izplatījis atklātu vēstuli, kuŗā apgalvo, ka ministres rīcība radot tādu situāciju Latvijā, kāda pēdējos gados ir attīstījusies Ungārijā. Tur, A. Hermanis raksta, valdība ir bijusi tik vienpersoniska attieksmē pret kultūru, ka teju vai visi mākslinieki šo valsti patlaban boikotējot. Petīcijā apgalvots, ka „Latvijas neatkarības gadu vēsturē nav bijis gadījuma, kad nozari vada cilvēks, kuŗa zināšanas kultūrā ir nepārprotami nepietiekamas”.

Apogēju šie notikumi sasniedza pagājušās nedēļas piektdienā, kad vispirms Ž. Jaunzeme-Grende parakstīja rīkojumu par A. Žagara atstādīšanu no amata, kaut gan līgums ar Operu viņam ir līdz šā gada beigām. Neilgi pēc tam Ministru prezidents Valdis Dombrovskis paziņoja, ka viņa pacietības mērs attieksmē pret kultūras ministri esot pilns un viņš pieprasīšot Jaunzemes-Grendes demisiju. Šis nedēļas pirmdienā Dombrovskis parakstīja lēmumu par pašas ministres atstādīšanu no amata.

Te nu jāteic, ka ministres rīcība ir bijusi neizprotama, no vairākiem skatpunktiem raugoties. Pirmkārt, Opera šogad svin apaļu jubileju. Vai tas ir istais laiks, kad sarikot šādas klapatas? Otrkārt, nākamgad Rīga būs Eiropas kultūras galvaspilsēta, un kādu signālu starptautiskajai kultūras sabiedrībai sūta tik patvaļīgs kultūras ministres lēmums, pat ja tagad viņa šajā amatā vairs nav?

Bet par visu vairāk pārsteidz tas, ka šādi ir rikojušies tieši Žaneta

Jaunzeme-Grende. Pirms kļuva par kultūras ministri, šī dāma bija Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras valdes priekšsēde, un gan manā radio raidījumā, gan citos saziņas līdzekļos ļoti bieži sūkstījās par valsts pārvaldes trūkumiem, tostarp par patvaļību attieksmē pret dažādiem procesiem. Nu ir sanācis tā, ka viņa pati rīkojas patvaļīgi, uz savu galvu pieņemot lēmumu rīkoties citādi, nekā lēmusi konkursa žūrija. Te ir velkamas paralēles ar samērā neseno skandalu par vilcienu iepirkumu mūsu valstī. Tāpat tika rīkots iepirkuma konkurss, tāpat tam bija rezultāti, taču pat pēc tam, kad tika parakstīts attiecīgais līgums ar Spānijas vilcienu būves uzņēmumu CAF, valdība nolēma līgumu vienpusīgi lauzt. Nupat laikrakstā *Dienas Bizness* bija intervija ar CAF pārstāvi, kuŗā viņš norādīja, ka uzņēmums darbojas ļoti daudzās valstīs, bet ar šādu attieksmi kā no Latvijas tas nav sastapies vēl nekad un nekur. Abos gadījumos runa ir par attieksmi. Labi, „smukuma” pēc noorganizētiem konkursu, bet par rezultātiem lemsim paši, lai kādi arī būtu konkursa rezultāti. Vai tā būtu laba pārvalde?!

Kādreizējais teātra un kino aktieris Andrejs Žagars LNO vada kopš 1996. gada, un viņam pieņākas ļoti liela uzslava par to, ka viņš mūsu Operu ievēdis starptautiskajā aprītē. Rēgulāri mūsu Baltajā namā viesojas pasaules ievērojamākie mākslinieki, pats direktors pirms desmit gadiem debitēja režisora statusā un operas ir režisējis ne vien mūsu operatētrī, bet arī citur Eiropā. Tas savukārt ir iemesls, kāpēc Žagars bieži atrodies ārpus Latvijas robežām, tādējādi mazāk vērtības veltījot Lat-

vijas Nacionālās operas ikdienas darbam. Un vēl – LNO arodbiedrība ir kurnējusi par direktora it kā augstprātīgo attieksmi. Šis bija viens no galvenajiem iemesliem, kāpēc Žaneta Jaunzeme-Grende nolēma vērsties pret Žagaru. Vēl viņa skaidroja, ka starptautiskais audita uzņēmums *Ernst & Young* ir veicis auditu operā, kuŗā atklātas dažādas problēmas, bet tieši kādas – to ministre mums nevarot pateikt, jo pats *Ernst & Young* pieprasījis audita rezultātus patūrēt slepenībā. Atkal jājautā: vai tā ir laba pārvalde?! Nē, jo valsts šajā gadījumā bija audita pasūtītāja. Kāda tur slepenība?

Konfliktam starp ministri un direktoru ir arī politiskā puse, proti, kā uz Ž. Jaunzemes-Grendes padzišanu reagēs viņas pārstāvētā Nacionālā apvienība (NA). Šī komentāra publicēšanas brīdī NA vēl nebija lēmusi, ko darīt, (lēmums tikšot pieņemts trešdien, 18. septembrī – *red.*) taču ir maz ticams, ka šī jautājuma dēļ tā izstāsies no valdošās koalīcijas vai centīsies gāzt valdību. Pat tad, ja valdībā NA ir tikai divi ministri (otrs ir tieslietu ministrs Jānis Bordāns), apvienībai ir iemesls neiet opozīcijā, jo no opozīcijas puses tai būtu daudz grūtāk panākt savus mērķus demografijas, uzturēšanās atļauju jautājumos utt. Turklāt Latvijas vēsture rāda, kas notiek ar partijām, kuŗas ar skaļu blikšķi aizcērt durvis un aiziet opozīcijā. Politisku grimu un pat nāvi tas ir nozīmējis tādiem kādreizējiem „smagsvariem” kā Demokrātiskā partija *Saimnieks* (vai kāds vēl to atceras?) un Tautas partija.

Taču ir arī plašāks politisks jautājums, proti, – ar ministriem V. Dombrovskim ir gājis kā pa

briksņiem. Problēma ir tāda, ka NA un it īpaši Reformu partijas politiķi ir bijuši pilnīgi jaunatnācēji lielajā politikā, un ne jau Ž. Jaunzeme-Grende viena ir atklājusī šī procesa tumšās puses. Pirms kāda laika no amata bija spiests aiziet izglītības ministrs Roberts Ķīlis (RP), kuŗš bija saķildojies vai ar visu izglītības sistēmu. Vēl nesēnāk par savu demisiju paziņoja reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrs Edmunds Sprūdžs, kas savukārt ir sagājis ragos ar pašvaldībām. Tiesa, viņš sola no amata aiziet tikai 1. decembrī, bet intervijas ir atzinis, ka ministra darbs viņu esot pagalam nogurdinājis. Te nu būtu jāatceras, ka E. Sprūdžs bija tas cilvēks, kuŗu Reformu partija šī Saeimas sasaukuma sākumā izvirzīja ministru prezidenta amatam, un varam vienīgi domāt – kas notiktu, ja par šāda veida „nogurumu” paziņotu nevis tikai ministrs, bet pats Ministru prezidents? Katram politiķim kādreiz ar kaut ko ir jāšāk, bet salīdzinājumā ar daudz vairāk pieredzējušām *Vienotības* politiskajām haizivīm NA un RP ministriem lielākoties ir bijusi grūtāka dzīve. Te nu redzam rezultātu.

Latvijas Nacionālā opera ir viens no mūsu valsts dārgumiem. Ļoti daudzi *Laika* un *Brīvās Latvijas* lasītāji jau sen ir bijuši tās atbalstītāji, visvairāk laikā, kad Opera tika remontēta. Ir ļoti žēl, ka jautājums par Operas vadību ir tik ļoti politizēts, vēl jo vairāk tāpēc, ka kārtējo reizi ir demonstrēta nevis nopietna, bet gan pagalam politiskā pieeja. Tas, ka šāda attieksme ir kaut kas mūsu valstī itin ierasts, nenozīmē, ka tas ir pieņemami. Nebūt ne!

Kārlis Streips

KUBA UN KOMŪNISMS

Jāņa Boļa ceļojums uz Kubu

Šī ceļojuma cēlonis meklējams pirms pieciem gadiem. Laikam Brežņeva valdīšanas laikā, kad ceļā uz Dublinu mūsu lidmašīna nolaidās Šanonas lidostā, tieši blakus *Aeroflotes Iljušinam*. Kad izkāpu, mazajā Šanonas vestibilā ievēroju staigājam divas sevišķi izskatīgas dāmas. Viņas gan likās kā nobijušās, kā uztraukušās, kā pazudušas. Sāku skatīties tuvāk. Maniju Nameja gredzenus un dzintara krelles. Būs latvietes. Labais! Varbūt dabūšu parunāties ar tautietēm. Piegāju klāt un uzrunāju. Tiesām latvietes. Kautrīgas, bet smaida kā vēl nekad. Prasīju, kurp brauc. Uz Kubu. Kādēļ? Nesaka. Tikai aizvien vēl noslēpumaini smaida. Piedāvāju izpirkt dzērienu. "Nē, paldies! Cik ļoti gribētos! Bet mūsu pavadonis, politiskais komisārs, tādas lietas aizliedz." Tā arī šķirāmies.

Par viņām visus šos gadus esmu domājis. Kas ar viņām noticis? Vai turp brauca uz dzīvi? Vai iegāja Kastro valdībā? Beidzot, 33 gadus vēlāk, šķita, ka tomēr būtu jāaizbrauc uz Kubu paskatīties, vai viņas tur vēl ir un vai viņām tagad varēs nopirkt apsolīto dzērienu.

Tā aizbraucu uz Kubu meklēt iecerētās meitenes. Skatījos šur un tur, bet nekā. Viņām tagad vajadzētu būt jau pensijā. Jāiet uz senioru centru. Aizgāju. Stāvu un skatos. Pēc brīža pienāk pablonda, šarmanta dāma labākajos gados un uzlūdz mani dejojot. Dejojam mambo. Kubā blondīnes ir retums. Vai tiešām būs draudzene no Šanonas? Mīlīt, viņa mani nav aizmirsusi! Dejojam mambo. Prasu, vai atceras tikšanos Šanonā. "Šanonā? Kur tā tāda?" - "Nu, Īrijā." - "Vai tu traks? Fui, ko es būtu darijusi pie tiem kartupeļu ēdājiem? Esmu Kubas patriote un mīlu Kastro bārdu."

Noskumis atgriezies viesnīcā. Laikam šīs meitenes Kubā neredzēšu. Aizgāju uz bāru iedzert *mohito*. Žēl, ka jādzer vienam.

Autors pie Fidela Kastro portreta

Pēc laika, skatos, nāk iekšā mazs, tumšs vīriņš ar izteikti melniem matiem un zilu T kreklu mugurā. Krekls sludina: "Man patik dzīvot Latvijā." Beidzot, letiņš! Būs kompanjons! Gan vīrieša kārtas, bet labāk nekā nekas. Pieeju klāt. Uzrunāju latviski. Šis apjucis. Domā - kas es tāds? "Vecīt, es arī esmu letiņš," es skaidroju. "Sorry, Sir," viņš atbild, "I am from Hong Kong." Nu tā. Iecerētās meitenes Kubā neatradu, nevienam dzērienu nenopirku, bet Kubas komūnismu gan apskatīju.

Sagadījās, ka vienīgais istais komūnists, ko satiku, bija kovbojs, vārdā Hozē (*Jose*). Viņš pārvaldīja fermu *King Ranch* ārpus Kamagevejas (*Camaguey*) pilsētiņas. Ipašums piederējis amerikāņiem, pirms to nacionālizējis Kastro. Tagad ferma pieder valdībai un kalpo tūristu atrakcijām, kurās ietvertas visas kovboju izdarības. Varētu sacensties ar jebkuru *Rodeo* Teksasā vai citur Amerikā.

Hozē pilnīgi pārņēmusi Ame-

rikas kovboju kultūra, tomēr viņš ir komūnists un tic to idejām. Viņš dievina Leņinu un Staļinu. Hozē ir pārliecināts, ka komūnistu ideja par šķiru un mantas vienlīdzību kādreiz sasniegs arī Kubu. Lai gan atzīst, ka vēl nepieciešami uzlabojumi, bet, ka tas notiks, ir tikai laika jautājums.

Man, latvietim, Kubas vārds vienmēr bijis saistīts ar komūnismu. Mēģinu Hozē stāstīt par savu pieredzi ar komūnismu, kas valdīja Latvijā 50 gadus. Ka tā bija diktatūra, kur nekādas šķiru vienlīdzības nebija. Valdošā nomenklatūra dzīvoja kā ķeizari. Pieminu arī politisko propagandu, masu deportācijas uz Sibīriju, mākslas un literatūras cenzūru un jautāju, vai tā ir arī Kubā. Uz to Hozē atbild, ka komūnisms Kubā tik ļauns nekad nav bijis. Viņš atzīst, ka valsts pārvaldītā

ekonomika ir sabrukusi un nekas Kubā īsti nestrādā, tomēr tic, ka viss mainīsies uz labo pusi.

Šī saruna notika "cūkas bērēs", kas bija ieskaitītas mūsu grupas ceļojuma izmaksā. Cūka tika cepināta uz iesma visu skatītāju klātienē. Katrs dabūja arī gabalu cepeša nogaršot. Hozē plātījās, ka esot vienīgais visā Kubā, kas dabūjot ēst cūkas gaļu katru nedēļu. Kad vaicāju, cik bieži kubieši dabū cūkas gaļu, Hozē atcērt, ka ne pārāk bieži, jo gaļa esot dārga. Daži varot atļauties dzimšanas dienās vai kādā svinamā dienā, citi nekad. Tāda tad nu ir Hozē iecerētā vienlīdzība. Nav jābrīnās, ka viņš ir Kubas jūsmīgais komūnists.

Astoņdesmit procenti kubiešu ir valsts atalgo. Spēkā ir padomju laika teiciens - valsts tēlo, ka maksā, un strādnieki, - ka strādā. Kubā ir divas valūtas, vietējiem un tūristiem. Vietējo 23 peso atbilst vienam Amerikas dolaram, tūristiem ir viens pret vienu. Kaut ko vērtīgāku nopirkt var vienīgi par tūristu dolariem. Vietējie var lietot abas valūtas. Bet vietējiem vērtīgās valūtas nav, jo arī algas ir ļoti zemas. Pirkstspēja ir vienīgi

peces gordos - lielajām zivīm.

Ielās neredz cilvēkus ar bažām atskatāmiem bailēs no apcietināšanas un deportācijām, kā reiz bija Austrumeiropā. Toties visapkārt manāms trūkums un nabadzība. To labi demonstrē kāds populārs joks. Havanas zooloģiskā dārzā gadu ritumā noteikumi mainījušies. Pirms 1959. gada revolūcijas: „Nebarojiet dzīvniekus!” Krievu laikā: „Ēdiens domāts tikai dzīvniekiem. Neēdiet dzīvnieku ēdienu.” Tagad: „Neēdiet dzīvniekus.”

Uz ielām maz automobiļu. Daudz kājnieku. Cilvēki stiepj milzu nastas. Ratos redz iejūgtus mūšus. Toties uz ielām daudz divriteņu. Daudzi veikali nemaz nav atvērti. Vairākumā atvērto ir tukši plaukti, bet pie tiem, kur dabūjamas preces, stāv garas rindas, kaut pārkamie dārzeni un augļi izskatās nepievilcīgi, novītuši un pat aizpuvuši.

Kubiešiem pārtikas normu nosaka ar izsniegtajām kartītēm (*libreta*). Zeļ melnais tirgus. Celtnes, kas reiz bijušas Karību salu lepnums, kā Havanā, tā citās pilsētās sabrūk, pat ar cilvēku upuriem, ko trūkst līdzekļu, lai tās uzturētu.

Tūristam no Amerikas nav viegli izprast dzīvi Kubā. Amerikas likumi aizliedz amerikāņiem brīvi ceļot pa Kubu. Braucienam jābūt ar specifisku mērķi. Braucieni notiek grupās un galvenokārt uz valsts izvēlētām vietām, lielāko tiesu saistīti ar kultūras notikumiem, izglītību, mūziku, dejām un propagandas lekcijām. Valdība strādā slepeni. Piemēram, kad jautāju kādam pavadonim, kur dzīvo Kastro, viņam par to nebija ne mazākās jausmas.

Ekonomika ir valsts kontrolēta. Viss pieder valstij. Ja grib pirkt zirgu vai govī, tā jāpērk no valsts. Taksometri pieder valstij, šoferi ir valsts ierēdņi.

(Turpinājums sekos)

Vecīši atpūtā

Ivars Jaunrubenis
(Nobeigums)

VASARAS NOTIKUMS

Pirmā mani ieraudzīja mūsu kaimiņiene un izsaucās: "Kur tad tu tā, Ivar, esi nosmērējies, un tev tak asinis ir uz krekla! Nu gan būs bāriens no tēva un mātes!" Man ienākot istabā, māte iesaucās: „Vai dieņiņ, kā tu izskaties!” Teicu, ka esmu bijis pie lokomotīves un, kāpelējot uz tās un tendera, sevi savainojis. Tad tēvs bargā balsī mani uzrunāja: "Cik reizi neesmu teicis tev būt uzmanīgam! Vai tad prāta un saprašanas tev nemaz vairs nav? Tāda mašīnērija nav vieta, kur spēlēties un lēkāt! Tik daudz tev tak jāsaprot!" Gāju vannā drusku apmazgāties, un tad tēvs ar māti man tīrīja ievainojumus, uzlika kādu smēri un pārsēja. Tēvs noteica: "Nu, puis, laikam gan bez ārsta netiksi uz sliedes." Viņš izgāja ārā un, pēc stundas atgriezies, stingri noteica: "Nu tad rītdien jau no pašā rīta projām marš pie Berga uz slimnīcu! Man tie tavi ievainojumi nepatīk. Ar viņu man jau ir sarunāts. Var iekāst vēl vairāk, un tad būs liela nelaime. Nav nekāda preti runāšana!"

Bergs bija vecs, piedzīvojis Latvijas armijas un leģiona feldšeris, kas strādāja Mēzenes slimnīcā. Ko viņš ārstēja, to ārstēja pamatīgi un kārtīgi. Ievainojumu un brūču ārstēšanā viņš bija meistars. Pat dažs labs jaunāks ārsts ar viņu nevarēja sacensties. Ja kādam no maniem draugiem bija jāiet pie Berga, tad puikas tam uzsauca: „Nu tad, vecīt, turies tik! Gan tevi Bergs apstrādās. Nāksi arī bimbādams.”

Lai gan sajutu lielu nogurumu, nakti nevarēju mierīgi gulēt. No rīta ievainojumi sāka vairāk sūrstēt un sāpēt. Jau no rīta tēvs bija sarunājis kādu no mūsu kaimiņiem, kas strādāja par šoferi, mani aizvest uz slimnīcu. Tēvs arī brauca līdz. Mēzenes slimnīca bija turpat mums kaimiņos. Slimnīcā Bergs jau mani gaidīja. Viņš apskatīja ievainojumus un, ja pareizi atceros, deva poti, tad ierunājās: "Nu, jaunais cilvēks, būs ar tevi man drusku jāpastrādā. Drusciņ jau sāpēs, vai ne?" Tad viņš klusībā nosminēja. Sākās tīrīšana un ārstēšana. Sako- du zobus un turējos, bet acis bija

pinlas asarām. Pēc tam ievainojumi tika pārsieti. Pienāca ārsts Pavašars, paskatījās un noteica: „Labi, ka labā laikā notverts. Pirmās dienas nebūs vieglas, sāpēs, bet ar laiku sadzis un būs labi.”

Mājās pābraucis, tūlīt likos gulēt. Pienāca tēvs un sacīja: „Nu, jaunskungs, tu esi par vecu un lielu, lai dabūtu kārtīgu pērienu. No šīs dienas tu bez manas un mātes vai vectēva atļaujas nespēsi nevienu soli projām no mājas. Varēsi tikai pasēdēt tepat pļaviņā. Nekādas vazašanās un staigāšanas uz pilsētu vai uz ķinišiem un bumbiņu sacikstēm. Iešana uz lokomotīvi tev ir aizliegta. Izdarīsi vēl kādu dumjību. Vai šoreiz saprati? Un tas tev būs uz veselu mēnesi.” Teicu, ka saprotu. Tēvs tad vēl piemetināja: „Nu tad labi. Ja neklausīsi, sods būs vēl ilgāks.” Saprātu, ka tēvs šoreiz nejokoja.

Otrā dienā pie manis pienāca vectēvs un jautāja, ko tad es īsti esmu izdarījis pie lokomotīves. Izstāstīju visu, kas bija noticis. Vectēvs vairākas reizes pagrozīja galvu

un tad sacīja: „Tu tak, dēls, esi jauns un prātīgs cilvēks. Kur tad tev tas prātīgs bija palicis? Tak ar manu dāmpu arī bija jāzin, ko dara, nemaz jau nerunājot par tādu mašīnu kā lielu lokomotīvi. Tu tak varēji uzskriet uz kādas mīnas vai kāda cita spridzekļa, un tad būtu sakropļots uz visu mūžu, pat beigts! Negribas ne domāt, ne runāt par tādām lietām. Zini gan, dēls, ka pats Dieviņš stāvējis tev klāt. Vari būt laimīgs. Nebīsties, es tēvam ne- teikšu nekā. Tā jau esi nostrāpēts, un tad strāpis būs vēl lielāks.” Vectēvam bija taisnība. Arī tēvs pienāca klāt un prasīja, kā jūtos. Teicu, ka daudz labāk. Viņš arī kļuva priecīgāks, tad vēl padomāja un sacīja: „Tad nu tev jābūt pateicīgam feldšerim Bergam uz visu mūžu. Viņš tevi izglāba no nelaimes. Bez viņa nezin kā būtu bijis.”

Pirmā nedēļa nebija viegla. Vēl sāpēja celis, un es jutos diezgan stīvs. Gāju sēdēt pļaviņā, kas bija aiz mūsu blokmājas. Draugi jautāja, kas ar mani noticis, ka neēju viņiem līdz spēlēties. Mēģināju vi-

ņiem slēpt savu nelaimi un visādi aizbildinājos. Arī mans draugs Indriķis gribēja zināt, kas noticis, un es gribēju viņam visu izstāstīt, tomēr savu noslēpumu paturēju pie sevis. Vienmēr to atliku uz vēlāku laiku. Vairākas reizes bija vēl jāiet atrādīties fedšeram Bergam, kas ievainotās vietas pārbaudīja un pārsēja. Šie arī nebija viegli brīži. Uz rudens pusi ievainojumi bija jau diezgan labi sadzijuši. Tā beidzās mans divainais vasaras notikums. Kā piemiņa manas kreisās rokas plaukstā vēl šodien palikusi maza bāla svītriņa – atgādinājums, ka ar mašīnietām nedrīkst rīkoties, ja tās nepārzina.

Vairāk nekā pēc gada es nenocietos un aizgāju apskatīties, kas noticis ar lokomotīvi. Gāju pa veco taku un, uzkāpis uz vaļņa, redzēju, ka lokomotīves tur vairs nav. Tā pēdīgi bija aizvesta prom un droši vien kalpoja Rietumvācijas dzelzceļam līdz pat tvaika lokomotīvu pēdējām dienām. Zenitartilerijas vilciens stāvēja turpat, jo neviens laikam īsti nezina, ko ar to iesākt.

Baltā nama jubilejas reize

Eiropā sākusies operas atdzimšana

Ir zināma vecā patiesība: velni ir atraktīvāki par eņģeļiem. Piemēram: Kallasa ar zemē nogrūstā luciferisko skaistumu vai Orfeja žests: izvedu Euridiki no pazemes valstības, iemilēju, dievināju viņas cēlumu, lutināju, bet tagad – *Perdu!* Zaudēts...

Var aiziet vēsturē visai tālu, līdz pat Izīdai un Ozirisam. Šie stāsti rada vēsturi, kultūru un paradumus. Tāpat arī ar mūzikas vēsturi, bet vēl vairāk ar kultūras vēsturi un socioloģiju. Mazliet socioloģijas: sieviešu emancipācija. Bet varbūt arī nedaudz ornitoloģijas: lakstīgala (vācu valodā „nakts dziedone”), necils, mazs, pelēks putnēns, kuņš vienīgais ieguvis ievēribu ar savu dziedāšanu.

Arī pats žanra apzīmējums ieguvis sieviešu dzimtes nosaukumu: - opera! Opera. *No lady is a lady without having a box at the opera!* teicis Tekerijs. Opera ar savām ložām, balkoniem, parteriem, skatuvi un dāmu ģērbtuvēm tiesības saukties par operu ieguva tikai pirms 300 gadiem ar lielā meistara Klaudio Monteverdi pirmās operas uzvedumu Mantujas galmā. Pagājušajā gadā svinējām Monteverdi „Orfeja” 300. gadskārtu. (Latvijas Nacionālajai operai šis notikums gan paslīdzēja garām nepamanīts...) Šogad svinam **mūsu operas** 150. gadskārtu un, domājams, varam būt lepni par tik ievērojamu gadu skaitu. Taču jāatgādina, ka Rīgā teātra izrādes, tostarp meiteņu spēles, komēdiantu izrādes notikušas senis. Un par pirmā Rīgas teātra aizsākumu vēsturnieki min 1742. gadu, kad ķeizariene Elizabete piešķirusi aktieru pārim Zigmundiem tiesības rīkot Rīgā izrādes.

Pēc tam jau barons Otto Fitinghofs ķēras radoši pie teātra vēstures veidošanas, ceļot namus, angažējot trupu (diemžēl tikai vācu), iestudējot lugas un dziesmu spēles. Tas, ka aktieriem bija jāprot dziedāt, dejot un tēlot, nebija nekā neparasts. Arī operas primadonnas un *primo uomo*, aizejot barokālajām sastingušajām sešām pozām, vajadzēja savu dziedājumu nostiprināt ar dzīvām, emocionālām kustībām. To prasīja laikmets, it īpaši 18. un 19. gadsimts. Operas publika, kuŗa parasti bija paprasa (kaut aristokrātiska) un nejutīga, izņemot vēzu zupu starpbrīžos un dāmu dekolē apzeltītajās ložās, gaidīja no skatuves jaunas, nebijušas sensācijas – kaut ko tādu, kas vēl nebija pieredzēts.

Kad Fitinghofs 1782. gadā Rīgā, Lielajā Ķēniņu ielā (tagad R. Vāgnera iela) uzcēla savu slavenu Musse māju ar zāli apakšstāvā (500 vietas skatītājiem, skatuvi 40 aktieriem un 24 orķestrantiem), Rīgas publika, kuŗa, protams, kultūras interešu un pieredzes ziņā, stingri atpalika no Eiropas opernamu apmeklētājiem, varēja nedēļā noskatīties piecas izrādes. Tostarp arī operas. 1860. gadā profesora L. Bonštēda projekts tika realizēts un Rīgas centrā, kanālmalā, pacēlās balta, skaista celtne ar sengrieķu simboliem portālos un korēs, ar 1306 sēdvietām un orķestra bedri jau 60 mūziķiem. Nams bija tik skaists, ka Rīgas domnieks Vaserhofters, ar pīpi mutē apstaigājot namu, to nejausi nosvilināja līdz

pamatiem. Skaists uzvārds – Vaserhofters, tik daudz ūdens šī vīra apziņā vienīgi izdzēsa viņa pīpi.

Opernamu (pareizāk – Rīgas Vācu teātri) 1862. gadā R. Šmelings pārprojektēja un uzcēla no jauna. Tāds tas stāvēja visus Latvijas neatkarības gadus, pēckāra noplukuma laiku, līdz 1992. gadam, kad Latvijas valdība nolēma opernamu restaurēt. Kā ierasts latviešiem, tādās reizēs neiztika bez strīdiem un finanču komisijām, un rezultātā darbs operā bija jāpamet tās intendantam Ivaram Bērziņam.

Arī tagad, jubilejas gadā, visi runā nevis par fantastiskajiem mūzikālajiem uzvedumiem 150 gadu garumā, par spožajām personībām, kuŗas tur pārsteigušas klausītāju prātus, bet par to, kuŗš uzvarēs: vai operas direktors Andrejs Žagars vai kultūras ministre.

Par Žagara talantu, vērienu neviens nešaubās, bet par ministres kultūras stratēģiju gan pietiekami daudz asu vārdu teikts. Protams, Žagaram ir visas direktoram nepieciešamās īpašības, arī režisora talants pilnā mērā, taču latviešu **nacionālās** operas likteņi viņam ir vienaldzīgi. Arī prasme būt vienkāršam un saprasties ar saviem padotajiem laika gaitā zudusi.

Kur palicis Orfejs? Varbūt tas ir viņš, kuŗš ar greznu BMW automobili tikko piestūrējis pie Baltā nama un izsēdina no tā īsos svārciņos (*Gucci*), modernās korpēs (*Stefani*) un ar rokassomiņu (*Channel*) tērpto Euridiki? Vai viņi ieraušies uz izrādi? Vai opera panāk soli pretī tiem, kuŗi mīl mūziku, bet nespēj iegādāties biļeti? Vai tā ir spējīga izvest Rīgas publiku kā kādreiz Orfejs Euridiki no pazemes valstības garīgā truluma un sastinguma?

Zviedru operas diva Anja Silja saka, ka šodien operai vairs nav nākotnes. Un uzspiež uz gāzi savam *Ferrari*.

Taču situācija tik bēdīga nav. Eiropā sākusies operas atdzimšana. Opernamu pārstudē jau zināmos darbus, bet mazāk zināmos pagaidām noliek malā. Publika Minchenē, Baireitā, Lionā, Barselonā stāv rindā pēc biļetēm. Primadonnas „zelta rikles” tiek izkertas gadiem uz priekšu. Arī mūsu dziedātājas un dziedoņi teicami iekļāvušies pasaules opermākslas kartē. Tas tracina mājās palikušos un liek saspringt. Vai tad es esmu sliktāks?

Latvijas Baltais nams svin savu jubileju, stāvot pāri sadzīviskajām dubļu pelķēm. Mēs mīlam savu Operu, un, ja dažbrīd kādā izrādē neredzu tāda mēroga zvaigznes kā Ādolfu Kaktiņu, Marisu Vētru, Jāni Kļaviņu vai Maiju Kovaļevsku, tad zinu, ka jaunie censoņi pašreiz no pieres notrauc sviedrus un dzer siltu tēju, jo viņi grib būt tādi paši kā tie un vēl citi. Protams, kinētiskās gaismas, lāzeri, skaņu pastiprinātājas iekārtas šodien ir nepieciešamas. Bet vēl vairāk nepieciešama ir opermākslas mīlestība un vēlme sevi kā latviešu mākslinieku pieteikt šajā Orfeja tempļi. (Izcēlums mūsu – *Red.*)

Citādi atnāks Cziang-Czingai līdzīgie un tiks visiem klausīties „Austrumi sārtos...”

Orfejam šoreiz nevajadzētu atskatīties!

Pauls Dambis

MŪSĒJIE PASAULĒ

Latvijas izcilo mūziķu koncertu ģeografija šoruden
Vēl varat paspēt!

Amerikas Savienotās Valstis

Ērika Ešenvalda „Long Road, O Salutaris Hostia” - 28. septembrī Vilsonvillā, 28. septembrī Vankuverā, 29. septembrī Kamasā, „Northern Lights” 8. oktobrī Blūmingtonā, „Passion and Resurrection” 1. novembrī Bruklinā, „Legend of the Walled-in Woman” 10. novembrī Prinstonā

Grupa *Instrumenti* - 10. oktobrī Losandželosā

Elīna Garanča - 17., 24., 30. novembrī Ņujorkā, Mēropolitena Operā

Andris Nelsons - 17., 18., 19. oktobrī Bostonā

Marina Rebeka - 20., 23., 27., 30. novembrī Čikāgā

Baiba Skride - 21., 23. novembrī Atlantā

Brazīlija

Grupa *Skyforger* - 20. novembrī Sanpaulu

Zviedrija

Ērika Ešenvalda „Stars” - 8. septembrī Skarā

Baiba Skride - 4., 5. oktobrī Stokholmā

Austrija

Ērika Ešenvalda „Stars” - 11. oktobrī Milštātē

Andris Nelsons - 30. novembrī Vīnē

Egils Siliņš - 24. septembrī, 4., 8., 19., 23., 28. oktobrī Vīnē

Spānija

Egils Siliņš - 21., 22. septembrī Seviljā

Nīderlande

Baiba Skride - 11. oktobrī Utrehtā, 13. oktobrī Amsterdamā, 3. novembrī Eindhovenā

Apvienotā Karaliste

Ērika Ešenvalda „Long Road” - 19. oktobrī Kembridžā

Ērika Ešenvalda „Evening” - 9. novembrī Vinčesterā

Andris Nelsons - 21., 25., 27. septembrī, 6., 7. novembrī Birmingemā, 4. oktobrī Oksfordā, 23., 26. septembrī, 1., 6., 9., 10., 12. oktobrī Londonā

Baiba Skride - 29. oktobrī Kārdifā

Īrija

Ērika Ešenvalda „City Songs” - 25. oktobrī Londonderijā

Baiba Skride - 25. oktobrī Dublinā

Krievija

Prāta Vētra - 25. oktobrī Maskavā, 17. novembrī Sanktpēterburgā

Kremerata Baltica - 27. septembrī Kaļiņingradā

Ukraina

Prāta Vētra - 11. novembrī Doneckā, 12. novembrī Charkovā, 14. novembrī Odesā, 15. novembrī Kijevā

Vācija

Ērika Ešenvalda „Stars” - 16. oktobrī Frankfurtē, „Fantasy”

22. septembrī Disburgā, kora mūzika 15. novembrī Frankfurtē

Andris Nelsons - 24., 25. oktobrī, 11. novembrī Minchenē,

9. novembrī Diseldorfā, 10. novembrī Dortmundē

Egils Siliņš - 29. septembrī Hamburgā

Baiba Skride - 21. septembrī, 20. oktobrī Leipciģā, 16. oktobrī

Frankfurtē, 5. novembrī Diseldorfā, 7. novembrī Fridrihschāfenā, 8. novembrī Freiburgā, 9. novembrī Rēgensburgā

Kremerata Baltica - 3., 4., 5. oktobrī Kronbergā

Šveice

Marina Rebeka - 25., 29. septembrī, 6., 11. oktobrī Cīrihē

Taivāna

Andris Nelsons - 15. novembrī Taipejā

Japāna

Andris Nelsons - 18., 19., 20., 21. novembrī Tokijā, 23. novembrī Kitakjušu, 24. novembrī Hjogo

Itālija

Baiba Skride - 15., 16. novembrī Neapolē

Ksenija Sidorova - 8., 9. oktobrī Turinā

Dānija

Baiba Skride - 18. novembrī Ābenrā

Grupa *Instrumenti*

Grupa *Skyforger*

Eriks Ešenvalds

Baiba Skride

Prāta vētra

Materiāls tapis sadarbībā ar mūzikas žurnālu “Figaro”. Vāka foto - Ksenija Sidorova. Skatīties www.figaro.lv
Redakcijas ieteikums. Koncertu norises vietas skatiet attiecīgās pilsētas mājaslapā.

Taira Zoldnere
(Turpināts no Nr. 34)

Sibīrijas skarbaisskaistums

“Sibīrijas bērnu fonda” ekspedīcija uz Sibīriju 2013. gada jūlijā

Irkutska, Krasnojarska, Tomskā - Sibīrija, varenā un sūrā

Kādā brīdī visiem sagribas arī izkustēties, un Andreja vadībā dejojām kopīgus “riņķa dančus”, līdz beidzot vakara pusē atvadāmies, mērojam ceļu atpakaļ, lai rīt brauktu uz Krasnojarsku.

Brokastis Kanskas viesnīcā, kā jau visur, labas. Sibīrijā it īpaši mums garšo dažādās biezputras, ko gatavo cepeškrāsnī. Biezputrai pievieno pienu, sāli un arī cukuru un panāk tik labu saldā un sāļā līdzsvaru, ka to nav iespējams ne aprakstīt, kur nu vēl atkārtot.

Šādu rīsu biezputru atceros ēdusi tikai vienu reizi mūžā, kad to pagatavoja manu bērnu vecmāmiņa, kas 1941. gadā tika izsūtīta ar savu tēvu, māti un trijām māsām uz Sibīriju, Krasnojarskas novadu. Tēvs, slavens Latgales tautskolotājs, no ģimenes nošķirts, gāja bojā “lēģerī”. Jaunākā māsiņa, nepilnu gadiņu veca, nomira dažu mēnešu laikā. Māte ar trim vecākajām meitenītēm izdzīvoja, pēc kara 1947. gadā atgriezās mājās, sāka jaunu dzīvi. Viņa ieskatījās bojā gājušā vīra brālēns, viņi apprecējās, un piedzima vēl viena meitiņa. “Jaunā dzīvē” gan neturpinājās ilgi. 1949. gadā sievieti ar trim vecākajām meitām absurdi bezjēdzīgā nežēlībā izveda otru reizi. Otru reizi viņa nepārdzīvoja - palika turpat Krasnojarskas zemē. Viru un jaunāko meitu neaiztika, pie viņa arī vecākās meitas atgriezās jau pēc Staļina nāves.

Uz Krasnojarskas apgabalu tika izsūtīta arī mana vectēva brāļa ģimene. Vectēva brālis, Latvijas Republikas tiesnesis, tika nošauts 1942. gadā Sverdlovskā. Viņa drosmīgā sieva ar divpadsmit gadus veco dēlu atbēga uz Latviju 1947. gadā, aplinku ceļiem legalizējās, bet veselība bija iedragāta, un pēc gada viņa nomira. Dēls, mana tēva brālēns, vēl šodien dzīvo savās tēva mājās Madonas rajonā. Te jāpiebilst, ka mana vectēva ģimene no 1941. gada izvešanām izbēga, bet pēc kara mans vectēvs, tiesu senātors, sešus gadus dzīvoja nelegāli savas meitas ģimenē ar svešu uzvārdu. Beidzot padomju varas iestādes viņu atrada, tiesāja un izsūtīja uz Jaroslavas apgabalu. Vectēvs no izsūtījuma atgriezās 1955. gadā, bet viņa veselība bija smagi iedragāta.

Pēc vēstures datiem, Krasnojarskas apgabalā bijuši izsūtīti ap 45 000 cilvēku no visiem bijušās savienības reģioniem. Izsūtīšanas sākās ap 1930. gadu, kad Staļina režīms mērķis bija nokaut vietējo krievu zemniecību. No 1940. gada līdz 1952. gadam šeit deportēti cilvēki pēc nacionālās piederības, tostarp tūkstošiem latviešu.

Pa ceļam uz Krasnojarsku priecājamies par plašajām, skaistajām Sibīrijas ārēm. Visur balto bērzu birzis, zeme samērā līdzena, skatiens aizklist līdz apvāršnim. Meži, apstrādāti lauki, bērzu birzis un augstas, zilās debesis. Skaistas, bet īsas ir Sibīrijas vasaras. Sals rimstas tikai maijā, bet atsākas jau septembrī. Ziemās temperatūra nokrīt līdz -50°C (-60°F). Mums, kas neesam to pieredzējuši, grūti iedomāties šādu aukstumu. Bet to piedzīvoja

Dzintra Geka pie represētajiem latviešiem veltītā piemiņas akmens Tomskā

mūsu ģimenes badā un trūcīgajā vasaras apgērbā, kuŗā tika izrautas no savām mājām.

Esam tikai kādus 50 km no Krasnojarskas, kad gadās aizķeršanās. Otram busiņam, kas brauc aiz mums, kaut kas salūzis. Zafars griež mūsējo apkārt, un braucam palīgā. Kamēr vīri gudro, kas busam par vainu, mēs drūzmējamies tuvējās autobusa pieturas paēnā. Tur izlikti vietējie sludinājumi, no kuŗiem viens īpaši saista mūsu uzmanību: “Sludinājums. Augsti samaksātam darbam vajadzīgas līdzstrādnieces (meitenes) ar pievilcīgu ārēni. Darbs dienas laikā. Detaļas pa tālruni...” Kamēr priecājamies par daudzsološo sludinājumu, noskaidrojas, ka otrs buss nav salabojams. Apbrīnojamā kārtā turpat ceļa malā Zafars pa tālruni noorganizē citu automašīnu, kas jau izbrauc no Krasnojarskas, lai pārņemtu pasažierus.

Beidzot nonākam viesnīcā ar romantisku nosaukumu “Jeņisejas ugunis”. Tā tiešām atrodas Jeņisejas krastā ar skaistu skatu uz vareno upi. Jeņisejas nosaukums krievu valodā ir vīriešu dzimtē, upe ar cieņu tiek dēvēta par “Jeņiseja tētiņu”. Cieņa gan upi nav pasargājusi no pamatīga piesārņojuma, un peldēties tajā nedrīkst. Izstaigājam pilsētu, novērtējam varenās celtnes, viss liecina par ekonomisku stabilitāti. Pa ceļam iegriežamies arī alkohola veikalā, kuŗā degvīniem vien atvēlēta vesela siena. Gribru piebilst, ka jau Kolimā redzējam - veikalos pārtikas papildnam: maize, piens un gaļas produkti, augļi, pat Danon jogurti. Priecīgi atrodam arī Latvijā ražotus zivju konservus.

Vakarā vēl uzkāpjam Karaļņaja (Sarga) kalnā pie pilsētas, lai vērotu saulrietu pār Krasnojarsku. Kalna galā uzcelta neliela svētnīca, turpat pareizticīgo krusts, bet lejā pa Jeņiseju slīd apgaismoti kuģi. Skaisti... un mierīgi.

No rīta list tā, ka Krasnojarskā pārplūdušas visas ielas, bet mēs braucam uz Suchobuzimskas ciematu, kuŗā dzimušas mūsu Austrālijas ceļabiedra Ojāra māte un vecmāmiņa. Lietus mitējies, un

mūs sagaida enerģiska vietējās avīzes redaktore, Gulaga laiku entuziastiska pētniece Svetlana Taraņenko. Viņas apsveikuma runa mūsu grupai mani pārsteidz un pat apmulšina. Tik daudz labu vārdu par latviešiem un mūsu tautu kā no šīs Sibīrijas sievietes vēl nebiju dzirdējis. Sibīrija latviešiem un citiem baltiešiem pateicas par daudzām sadzīves kultūras lietām - ēdieniem, māju apkārtnes sakopšanu, puķu dārzīņiem, pat mājas bijušie ieslodzītie cēluši daudz pamatīgākas un iepazīstinājuši sibiriešus ar tolaik jaunām tehnoloģijām. Jā, ir pelnīti laba slava mūsu tautai Sibīrijā! Varbūt jāizbrauc tūkstošiem kilometru no dzimtenes, lai saprastu un novērtētu latviešu vienreizīgo gara spēku, darba tikumu un izdzīvošanas talantu? Varbūt šādu ceļojumu vērts veikt ikvienam, kam šodien gribas činkstēt un vaimanāt par tautas nevarību?

Mūsu grupai apkārt ar fotoaparātu rosās kundzīte krietni gados, pēc apgērbā uzreiz redzams - māksliniece! Mums dāvanām viņa sagatavojusi brīnišķīgas krāsu fotografijas ar Sibīrijas ainavām. Arī es izvēlos divas - rudens salā apsarmojušas sarkanā irbenāja ogas un tumšas pērkonas debesis pār ezeru. Jūtos tik pateicīga par šo negaidīto velti, ka gribas viņai ko uzdāvināt pretī. Rokassomiņā atrodas paciņa “Lāču” maizes, atvainojos, ka viena šķēlīte jau apēta, bet sirmā kundze par dāvanu ir pateicīga. Sibīrijā saprot, ka maize ir īpašs dārgums, ar ko dalīties.

No rīta - ardievas Krasnojarskai un ceļš uz Ačinsku. Pa ceļam iegriežamies Birīļusu novadpētniecības muzejā, ko vada apbrīnojama sava darba entuziaste Jeļena Kodenko. Birīļusu muzejā Sibīrijas bērnu fonds viesojies jau iepriekš, un ir patikami ekspozīcijā ieraudzīt arī fonda dāvāto piemiņas plāksni. Deportācijām veltītais stends ir iespaidīgs, tajā arī mūsu ceļabiedres Daces vectēva, Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes profesora Kārļa Dišlera un viņa kundzes fotografijas. Vēlāk mūsu ceļi atkal dalās, un Dace

ar daļu grupas aizbrauc uz Poļevoje ciematu, lai mēģinātu atrast sava vectēva kapa vietu. Vēlāk viņa stāsta, ka sameklēta vietējā iedzīvotāja, kas vēl atcerējusies ceļu uz aizaugušo kapsētu. Dace kapsētā atstājusi no Latvijas vesto krustu, zemiņi un mācītājs G. Kalme noturējis svētbrīdi. Lai miers un svētība tālajā zemē guldītajiem.

Mēs, pārējie, ar otru busiņu braucam uz Nazarovu. Mūsu ceļabiedrs Jānis stāsta: “Nazarovā mūs izkrāmēja no vagoniem, jo tur beidzās sliedes.”

tam kā grāmatas “Veļupes krastā” autori. Pēc šīs grāmatas šobrīd top V. Kairiša filma “Melānijas chronika”, arī Viesturs pats ir ar mums, kad staigājam pa grāmatā aprakstītajām takām.

Man Melānijas Vanagas izsūtījuma vietas apmeklējums ir īpašs - viņa bijusi mana vīra mātes māsiņa, uzrakstījusi plašu dzimtas chroniku “Dvēseļu pulcēšana”, un gribas par viņas dzīves gaitām uzziņāt pēc iespējas vairāk.

Tjuhteta ir paliels rajona centrs ar 70. gados celtu rajona padomes ēku un pamatīgu “ļeņinekli”

Rakstniekam A. Čehovam veltītais piemineklis Tomskā

Nazarova, izrādās, ir apmēram Jelgavas lieluma pilsēta, virs tās slejas augsti torni, kas nepārtraukti izgāž gaisā tumšus dūmu mākoņus, - klasiskā piesārņojuma aina. Mēģinām atrast Jāņa mātes kapa vietu, par orientieri noder vietējais piens kombināts, kas saglabājies gandrīz nemainīgs. Tomēr vecā kapsēta izzudusi. Vietā, kur tai vajadzētu būt, zaļo kartupeļu lauks un sabūvēti malkas šķūniši. Mācītāja Kārļa piesauktā svētība, jādodomā, nolīst arī pār jaunajiem kartupeļiem. Kāpēc gan ne?

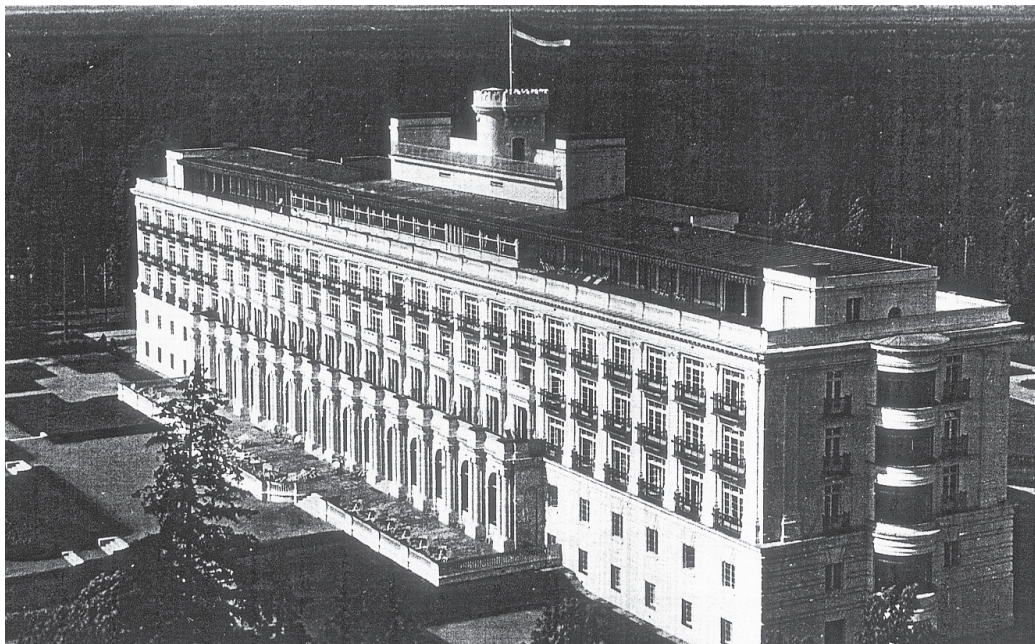
Nazarovas dzelzceļa staciju gan atrodam. Sliedes jau sen iet arī kur tālāk, bet Jānis turpina savu stāstu par to, ka viņš savās tēva mājās bijis ganu puika, pieradis pie laukiem, plašuma, svaiga gaisa. Pēc mēnesi ilgā ieslodzījuma sasmakušajā vagonā tikt ārā bijusi lielākā laime. Viņam ietricas balss, un var redzēt, ka šī sajūta viņā vēl joprojām ir tik dzīva, ka arī mums, pārējiem, pēkšņi acīs pa nevilšai asarai.

Nākamajā rītā dodamies uz Tomsku, bet pa ceļam iebrauksim Tjuhteta - latviešu žurnālistes un rakstnieces Melānijas Vanagas izsūtījuma vietā. M. Vanagu pazis-

tās priekšā. Šeit mums norunāta tikšanās ar rajona padomes priekšsēdi Genadiju Dzalbu. Viņš ir rosīgs, izdarīgs vīrs vidējos gados, pēc tautības, izrādās, latgalietis. Latgalieši Sibīrijā ieradušies XIX gs. tūlīt pēc dzimtbūšanas atcelšanas, jo šeit viņiem dota zeme - ņem no taigas, cik gribi. Tā latgaliešu ģimenes un uzvārdi, kā arī daži vietvārdi saglabājušies vēl šodien. Pēc „oficiālās” iepazīšanās runas, kad Dzintra iedāvinājusi mūsu maizīti, grāmatu un balzamu, priekšsēdis ierosina vispirms padzert tēju, tad doties tālāk uz mūzeju. Labi, kaut arī nesen ēstas brokastis, tēju padzert varam. Pēc priekšnieka rīkojuma: “Meitenes, tēju!” - atveras pieņemamās zāles divviru durvis un cita pēc citas sāk nākt iekšā rajona darbinieces ar paplātēm, uz kuŗām trauki, šķīvji ar sviestmaizēm, desām, sieriem, tomātiem, gurķiem, kūciņām, cepumiem, konfektiem un sazin ko vēl. Lūk, ko sibirieši saprot ar “tējas padzēršanu”? Viss izskatās pārāk garšīgs, lai vēl atcerētos par brokastīm.

(Turpinājums sekos)

Ķemeru sanatorija – latviešu vai sveštautiešu rokās?

Toreiz...

Daudzi patiešām noticeja, ka Ķemeru sanatorija, Latvijas brīvvalsts laika simbols, izcilā latviešu architekta Eižena Laubes architekūras un kultūrvēstures pieminekļis, viens no Latvijas nacionālajiem simboliem, atdzims pašu latviešu, nevis ķīniešu, kazachu, azerbaidžāņu vai krievu rokās.

Jūnija beigās visu Jūrmalas domē pārstāvēto partiju deputāti nobalsoja par Ķemeru sanatorijas kompleksa iegādāšanos un šim mērķim lūgt Finanču ministrijai iespēju aizņemt Valsts kasē 4,36 miljonus latu. Sanatorijas un tās ēku privatizētājs no Apvienotajiem Arabu Emirātiem Omars Alhamdu Salehs (nu jau nelaiķis) divpadsmit gados īpašumā ir ieguldījis 10 miljonus latu, bet palicis parādā kreditoriem ap trīs miljonus latu. Pēc daudziem gadiem ir jāatzīst, ka Ķemeru atdzimšanas projekta realizācija notikusi nolaidīgi un chaotiski. Jūrmalas pilsētas tiesa februārī investora izveidoto uzņēmumu *Ominasis Latvia* atzina par maksātnespējīgu, jo arabs Omārs bija nesaimniecisks un neizprata Latvijas likumus. Sekas ir acīm redzamas – nav līdzekļu ēkas uzturēšanai un apsardzei, nav neviena priekšlikuma no mirušā īpašnieka mantiniekiem par

reāliem rīcības modeļiem. Toties ir jau ilgstošas maksātnespējīgā uzņēmuma mantinieku savstarpējās nesaskaņas un alkātīga interese iegūt iespējami vairāk naudas iespējamajā (!) ūtrupē.

Finanču ministrija ir atzinusi, ka Jūrmalai ar tās finansiālo stabilitāti ir pamatotas tiesības ņemt aizdevumu. Diemžēl ministrijas pārraugamā padome, kas izvērtē, vai pašvaldība drīkst aizņemties, izvirzīja pašvaldībai nepaveicamus mājas darbus. Tādus, kas būtu jā dara valstij, nevis vietējai varai. Tikai tad, ja tos paveikšot, dome saņemšot nepieciešamo naudu. Ministriju neinteresē, ka pašvaldībai aizņēmums vajadzīgs nekavējoties, jo sanatorija ir jā sagatavo ziemai. Jau divus gadus tā ir bez apkures, tāpēc pirmajā stāvā no restaurētajām sienām jau lobās apmetums, bojājas grīdas segums, ziemā un pavasarī telpās veidojas ledus kārtas... Jānis Asaris, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas Rīgas reģionālās nodaļas vadītājs, atzīst, ka patlaban ir ļoti būtiski, lai jau tā daudz cietais kultūrvēsturiskais pieminekļis iegūtu saimnieku, kas nekavējoties uzsāktu tā sagatavošanu ziemas sezonai.

Ministrijas liktie spieķi pašval-

dības riteņos panākuši, ka sanatorijas maksātnespējas administrators Ainars Kreics 24. septembrī rīkos sanatorijas izsoli. Tajā drīkst piedalīties arī Jūrmalas dome, taču tā nedrīkst solīt augstāku cenu, un pašvaldībai tik un tā būs nepieciešams aizņēmums Valsts kasē. Izredzes uzvarēt ir tad, ja izsolē piedalās tikai viens pretendents.

Arī vairāku Saeimas deputātu ieskatā lētāk un sabiedrībai lietderīgāk būtu, ja Jūrmalas pilsētas dome nopirktu šo īpašumu. Tad pašvaldība varētu attīstīt kūrortoloģiju, pamirušajos Ķemeru radīt jaunas darba vietas. Domes priekšsēdis Gatis Truksnis atzīst, ka pašvaldība, visticamāk, meklētu kādu privāto investoru, ar kuŗu kopā īstenot šo mērķi, kas, starp citu, ir ierakstīts Latvijas Valsts nacionālajā attīstības plānā līdz 2020. gadam. G. Truksnis domā, ka vietējā vara nedrīkst izlaist no rokām kontrolpaketi, jo tā dod iespēju nepieļaut, ka sanatorijas ēkā ierīko azartspēļu zāles vai citas izpriecības, kuŗām nav nekāda sakara ar kūrortoloģiju.

Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra ir runājusi ar 17 iespējamajiem investoriem. Lielākā interese nākot no Ķīnas. Daži inter-

... un tagad

Vai atgriezīsies Ķemeru sanatorijas ēdamzāles kādreizējā greznībā?!

zachstānas, Azerbaidžānas un Lielbritānijas. Ļoti iespējams, ka no šiem investoriem kāds piedalīsies izsolē. Tad Jūrmalas pilsētas dome par sava plāna īstenošanu var vairs nesapņot.

Arī kādreizējais Jūrmalas pilsētas domes priekšsēdis Leonīds Alksnis savulaik izteica valdībai gatavību uzņemties Ķemeru sanatorijas kompleksa saglabāšanu un restaurāciju, taču neviens negribēja viņu dzirdēt. Pašreizējā domes priekšsēdi Gatī Truksni it kā ieklausās, bet pa ausu galam.

Ja bijušie politiķi – valdības

vadītājs Andris Šķēle un ekonomikas ministrs Guntars Krasts 1996. gadā nebūtu parakstījuši rīkojumu privatizēt Valsts Kūrortu direkciju, tostarp arī valsts uzņēmumu - sanatoriju Ķemeru, ja Šķēles priekšgājējs Ivars Godmanis būtu stingri nostājies par kūrortu nozares saglabāšanu, kā to izdarīja Lietuvas politiķi, tad šodien, iespējams, šī nozare dētu zelta oliņas un slimnieki, kas sirgst ar hroniskām kaitēm, priecātos par politiķu dotajām iespējām.

Māra Linde

Sirds sāp par Sīriju

Nez vai vēl kāds cits latvietis ir bijis Damaskā no 2005. līdz 2007. gadam? Es tur biju Eiropas Savienības un Eiropas Investīcijas bankas programmas *SME support programme* (mazo un vidējo uzņēmumu atbalsta programma) ietvaros. Mans uzdevums bija izveidot sīriešu fināncistu grupu, kuŗa manā vadībā izveidos tādu pašu garantiju banku, kā tas notika manā vadībā Šanhajā, Ķīnā. Šīs garantiju bankas faktiski var noorganizēt tikai autoritāru režīmu ietvaros, jo tās darbojas pamatā citādi nekā garantiju bankas citur. Normāli uzņēmējs iet uz banku, lai savam projektam saņemtu kredītu. Ja projektam ir par maz ķīlu, tad uzņēmējs iet uz garantiju banku un saņem tur savam projektam attiecīgu garantiju. Ķīnas garantijas banka darbojas šādi: lai attīstītu kādu svarīgu ekonomikas nozari, garantijas banka paziņo, ka tai nozarei izsniegs garantijas un uzņēmēji var ar

garantijām iet pie bankām, lai saņemtu kredītu nozarei attīstībai. Ķīnā pirmais garantiju posms bija garantijas medicīniskās tehnikas attīstībai.

Sīrijas garantijas bankas pirmais garantiju posms bija medicīnisko pakalpojumu eksports. Uz medicīnisku pakalpojumu saņemšanu Damaskā un citās pilsētās Sīrijā pieteicās pāri par 1500 cilvēku. Galvenokārt sievietes no Saudu Arabijas un Kataras. Un tad sākās nemieri Sīrijā, kas pārvēršas aizvien lielākā traģēdijā Sīrijā un apkārtnē. Mans asistents un pēc tam Sīrijas garantijas bankas vadītājs, ar kuŗu man vēl šodien ir telefonisks kontakts, man teica: „Redzi, pat es nevarēju iedomāties, ka Sauda Arabija un Katara tādā veidā grib aizkavēt Sīrijas izveidi par Tuvo Austrumu Ķīnu.” Taču viņš arī vairs nav ne Damaskā, ne Sīrijā, bet gan ir Libānā. Sirds sāp par Sīriju.

Dr. Kārlis Āboliņš

LATVIEŠI NORVĒGIJĀ

Suminām Hariju Valdmani 90 gadu jubilejā

Harijs Valdmanis dzimis 1923. gada 4. oktobrī Lugažu pagastā. Skolas gaitas pavadījis Valkā un Rīgā. 1942. gadā absolvējis Rīgas Valsts tehnikuma Mechanikas nodaļu. Iestājies Latviešu leģionā un pēc kara beigām nonācis gūstā Vācijā, vēlāk DP nometnē. Dažus

gadus nostrādājis UNNRA un IRO.

1953. gadā Harijs Valdmanis ar ģimeni izceļoja uz Norvēģiju, Oslo. Sāka strādāt *Volkswagen* autorūpnīcas rezerves daļu noliktavā. No 1963. gada līdz aiziešanai pensijā 1990. gadā bija noliktavas vadītājs. 1982. gadā apbalvots ar *Volkswagen* zelta un briljanta vairodziņu.

Mūsu Norvēģijas latviešu saimē Harijs Valdmanis ir bijis rosīgs darbinieks. Dībināja Norvēģijas latviešu ev. lut. draudzi un bija tās priekšsēdis 43 gadus, kārtoja dievkalpojumus, aprūpēja draudzi un kopā ar kundzi Mirdzu uzņēma mācītāju. Apbalvots ar archibīskapa Atzinības rakstu.

Harijs Valdmanis bija aktīvs Latviešu biedrības biedrs un vairākos posmos tās valdes loceklis.

2002. gadā sakopoja Norvēģijas Latviešu biedrības darbības pārskatu par tās pirmajiem 50 gadiem. Nozīmīgs ieguldījums.

Harijs Valdmanis aktīvi piedalījās Latviešu nacionālā fonda darbībā Stokholmā, ieņemot vicepriekšnieka un vēlāk padomes priekšsēža amatu.

Harijs Valdmanis ir tīras latviešu valodas cīnītājs. Par to un par notikumiem latviešu vidē Norvēģijā varam lasīt viņa rakstus *Brīvajā Latvijā*.

Par panākumiem Norvēģijas latviešu un Latvijas labā 2004. gadā Harijs Valdmanis tika apbalvots ar Latvijas Republikas Ārlietu ministrijas Atzinības rakstu.

Mēs sveicam mūsu izcilo jubilaru un vēlām daudz baltu dieniņu!

Norvēģijas latviešu saimes vārdā
Anda Nordmo

MUMS RAKSTA

Vai taisnība uzvarēs?

Mēs, vecie Daugavas Vanagi Latvijā biedri no dažādām DV nodaļām, ar interesi lasījām jūsu laikrakstā aprakstu par SPRĪDĪŠU nometni, kā arī Aivara Sinkas un Veltas Matules atklātās vēstules DV īpašuma „Apneri” sakarā.

Bijām pārliecināti, ka beidzot sāks risināt šo sasāpējušo jautājumu. Tomēr turpmākajos laikraksta numuros nekas nesejoja. Vai tiešām ne Kalvāns, ne viņa

“Sprīdiša draugu” kompanija - neviens paskaidrojuma rakstu neiesūtīja? Vai no ārzemju DV nodaļām nebija nevienas vēstules?

Redaktore kundze! Kā minēju iepriekš, mēs esam ieinteresēti: “Vai taisnība uzvarēs?”

Vēlot Jums veiksmi -
Ausma Līdumniece,
DVL Baldones nod.
priekšsēde

Ir tikai viena trimda!

Zuze K. Krēšļa-Sila, rakstot par Latviešu kopības Vācijā vēlēšanām, kļūdains min jauno trimdu. Tie cilvēki, kuŗi Latviju atstāja pēc 1991. gada 21. augusta, nedevās trimdā. Neviens negrasījās viņus ne nošaut, ne ieslodzīt cietumā vai sūtīt uz Sibīrijas vergu nometnēm. Viņi atstāja Latviju, meklējot labākus dzīves apstākļus, un ir izceļotāji jeb emigranti. Tādi ir bijuši visos laikos. Cara laikā latvieši izceļoja uz Krieviju, daži pat kļuva par muižu pārvaldniekiem. Citi de-

vās uz Amerikas Savienotām Valstīm. Pagājušā gadsimta 30. gados daudzi, galvenokārt baptisti, izceļoja uz Brazīliju, nodibināja koloniju “Vārpa”. Tie visi bija izceļotāji.

Tagad saka un raksta, ka trimdas vairs neesot. Esot kāda diaspora. Kas tās par sporām, nezina. Kad bērnu dienās gāju Valkā pamatskolā, mums dabas ziņībās mācīja, ka sēnēm esot sporas un ar tām tās vairojoties. Varbūt tā arī ir ar trimdu. Padlatvijas laikā turienes darboņi

teica, ka mēs esot tautai atlūzušais zars. Tam jau tad sen vajadzēja nokalst, bet šis zars kuplo un zaļo joprojām. Trimdinieku trimdā dzimušie bērni un mazbērni dzied koŗos, dejo tautasdejas, spēlē teātri un gan ASV un Kanadā, gan Austrālijā organizē Dziesmu svētkus un Kultūras dienas. Eiropā gan tās ir noklusušas. Te “visi” braucot uz Rīgu uz Dziesmu svētkiem. Visi jau nebrauc. Cilvēki mūsu gados nevar piedalīties sarīkojumos, kur saņāk desmitiem tūkstošu cilvēku.

Gandrīz pirms trīs gadiem abi ar sievu bijām Austrālijas Kultūras dienās Melburnā. Tur publika ir dažos simtos un arī tādi veciši kā mēs, tur varam droši apgrozīties. Var jau būt, ka ar laiku arī šeit Eiropā kaut ko sarīkos.

Lai nu ar to diasporu ir, kā ir. Kamēr latviešu cilvēks Latvijas galvaspilsētā Rīgā nevar dabūt darbu tāpēc, ka viņš neprot krievu valodu, es joprojām esmu TRIMDĀ.

Harijs Valdmanis
Oslo

Par Latvijas sabiedrības atklāto vēstuli LR 11. Saeimai

Latvijas sabiedrības atklātā vēstule LR 11. Saeimai publicēta vairākās Latvijas avīzēs. To parakstījuši kā zemkopji, tā profesori, rakstnieki un mākslinieki. Vēstulē rosināts, lai 11. Saeimas deputāti steidzamības kārtā pieņem likumu, kas liedz Latvijas zemi pārdot ārvalstu fiziskām un juridiskām personām.

Tomēr Latvijas sabiedrībai un it sevišķi vēstules parakstītājiem jāatgādina, ka Latvija ir Eiropas Savienības (ES) dalībvalsts. ES galvenā iezīme ir brīvais tirgus visās dalībvalstīs jebkurā jomā, tostarp arī lauksaimniecības zemēs. Tas nozīmē, ja LR 11. Saeima pieņemtu likumu, kas liedz Latvijas zemi pārdot ārvalstu fiziskām un juridiskām personām, tad ES tiesa liktu likumu mainīt tā, ka likums neattiecas uz ES dalībvalstu pilsoņiem.

No otras puses, ir daudzas ES dalībvalstis, kur lauksaimniecības zemi ārvalstnieki faktiski nevar

iegūt. Spilgts piemērs ir Luksemburga, ES dibinātjvalsts. Tur neviens hektars lauksaimniecības zemes, kur nu vēl kāds viņa kalns, nepieder nevienam ārzemniekam. Tas nav tāpēc, ka Luksemburgā ir ES dārgākā lauksaimniecības zeme - ap simt četrdesmit tūkstošu eiro par hektaru. Tas nav arī tāpēc, ka Luksemburgā vispār ne lauksaimniecības zemi, ne kādu viņa kalnu nepārdod. Pārdod gan, un tad notiek tā: pašvaldība katrreiz izmanto savas pirkuma tiesības. Šis pirkuma tiesības ir katrai pašvaldībai ES dalībvalstīs - arī pašvaldībām Latvijā. Tikai finanssistēma Luksemburgā ir tāda, ka pašvaldība tiek pie naudas, bet finanču sistēma Latvijā ir tāda, ka pašvaldības Latvijā netiek pie naudas. Luksemburgā pašvaldība naudu iegūst no pašvaldībā esošās krājaizdevu sabiedrības vai no pašvaldības krājbankas. Ja konkrētajā brīdī pašvaldībām nav vajadzīgo naudas

līdzekļu, tās tos aizņemas no saviem centrāliem institūtiem. Kur tie savukārt iegūst naudu? Emitējot obligācijas un pārdodot tās bagātiem frančiem un vāciešiem. Pašvaldība var izmantot pirmpirkuma tiesības un piedāvāt zemi vai viņa kalnu apstrādāt kādai jaunai zemkopju vai vīndaru ģimenei. Tā gadu gaitā zemi vai viņa kalnu nomaksā. Līdz ar to, ka zeme vai viņa kalni nepieder ārzemniekiem, ir vēl viens cits svarīgs aspekts. Pašvaldības aizkavē lielsaimniecību veidošanos. Luksemburgā nav par 80 hektariem lielāku saimniecību un arvien vairāk tiek ražoti bioloģiski produkti.

Taču arī Latvijā finanču laukā

veidojas daudz kas pozitīvs. Tiek organizēta krājsavienību apvienība kā krājsabiedrību centrālā banka, kuŗai latvieši ASV sola piecus miljonus latu lielu atbalstu. Ja krājaizdevu sabiedrības organizētu pēc Luksemburgas vai Vācijas modeļa, tad tās garantē katras krājaizdevu sabiedrības drošību un sabiedrības darbību pārrauga nevis FKTK, bet gan krājaizdevu apvienība. Ne Luksemburgā, ne Vācijā nekad nav bankrotējusi neviena krājaizdevu sabiedrība, ne arī kāda pašvaldības krājbanka. Pareizi būtu, ja Latvijas sabiedrība pieprasītu LR 11. Saeimai, lai tā pieņem likumu, ka Latvijā krājaizdevu sabiedrības un pašvaldību bankas darbojas pēc Luksemburgas vai Vācijas parauga.

Dr. Kārlis I. Āboliņš,
dzīvo Brenguļos un
Luksemburgā

Ne bagātos, bet sirds cilvēkus ļoti, ļoti lūdzu, ja varat palīdzēt ar naudiņu (kredits, remonts, studijas).

Bankas konts: Swdbank - LV73HABA0551014736204.
Justīne Spriesle.
Tāl. +371 63123330

Pateicos no sirds. Erna Frīdenberga

Lūdzu atsaukties, ja varat ko pastāstīt par **Valdi Dunsu** un viņa likteni. (Dzimis 1925. gadā Valmieras apriņķa Tūjas pagasta “Pīlāgos”)

Lūgums rakstīt uz redakciju Daigai Dunsei vai uz e-pastu: daiga.dunse@gmail.com

Mana vislielākā pateicība visiem, kuŗi bija kopā ar mani, izvadot manu mīļoto vīru **HARIJU GIPTERĪ** pēdējā gaitā.

Pateicos par ziedojumiem.

Ar cieņu Elita Giptere

Dažas nedēļas pirms simtās dzimšanas dienas mūžībā aizgājis mūsu ciltstēvs

ĀRIJS ROGA

Dzimis Kusas pagasta Stuburos 1913. gada 29. oktobrī, miris Vantirnā, Austrālijā, 2013. gada 10. septembrī

Pēc viņa sēro
Meita Aija ar ģimeni un draugiem Latvijā, Vācijā un Beļģijā
Dēli Pēteris un Harijs ar ģimenēm Austrālijā
Brāļa Pēterā ģimene Latvijā un brāļa Viļa ģimene ASV

Brīvā Latvija reklāmas cenas Latvijā

Cena - Ls 0,80 par cm²
ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, - 15 % no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, - 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM: LS 0,40 par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS: LS 35,-

Pasta adrese:

Ausekļa iela 14 - 2

Rīga, LV - 1010

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien - 9-17

Otrdien - 9-17

Piektdien - 9-15

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.

Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Izdevēji: *Brīvās Latvijas* izdevēju kopa (BLIK)

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija - Ausekļa iela 14-2,
Rīga, LV-1010
Tāl. (redakcija) +371 67326761, +371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis “Straumēni”, Catthorpe Manor, Catthorpe, Leics. LE17 6DF, England. Tāl. 01788823438, fakss 01788822441. Kārto visas sēru un citu sludinājumu maksas; pieņem rietumu abonementus, izņemot Vācijas un Zviedrijas.

Pārstāvēniecība Anglijā:
Dz.Purmale, 34 Brook Road, Leicester LE5 2HE.

Tāl. 01162431322, fakss 01162433312.

e-pasts: dzidra.purmale@talktalk.net

Abonementa maksa, sākot ar 2010. gada 1. jūliju:

Lielbritānijā: 6 mēnešiem GBP 65; 12 mēnešiem GBP 120. Samaksu ar čekiem, PO vai naudā (ierakstītā sūtījumā) sūtīt laikraksta administrācijai (adrese sk. augšā), uz vārdu Brīvā Latvija. Maksājot Lielbritānijā par Latvijas gada abonementu GBP 40

Zviedrijā: 6 mēneši Kr 650.-; 12 mēneši Kr 1240.-. NAUDAS PĀRVEDUMI: LETTERNAS RIKSFÖRBUND I SVERIGE/BRĪVĀ LATVIJA (Wallingatan 34, 5 tr, S-111 24, Stockholm, Plusgiro 11 47 46 - 1). Tāl. : +46 8214425. Administrācija: Vija Freimane, e-pasts: freimanisv@yahoo.se, tālr. +46 8808815

Naudas pārvedumi Vācijā: 12 mēn. - 143 eiro; 6 mēn. - 75 eiro; 3 mēn. - 40 eiro; BL konts Lettis -che Gemeinschaft, Salzmannstr. 152, 48159 Münster. Postbank Hamburg, BLZ 200 100 20, konts 271 751 204. Adrese abonēšanas jautājumiem: Ivars Vētra, Mittelstr. 3, D-35415 Pohlheim, tālr. +49 6004 2801, e-pasts: ivetra@web.de. Cita informācija Nils Ebdens, Lettische Gemeinschaft in Deutschland e.V., Frankfurter Str. 54, D-35440 Linden, tālr. +49 6403 940933, e-pasts: info@lk-v.de

Citas Eiropas zemēs: 6 mēnešiem 70 eiro; 12 mēnešiem 130 eiro. Naudas pārvedumi ar čekiem uz Brīvā Latvija (adrese kā augšā).

ASV un pārējās pasaules valstīs 6 mēnešiem USD 90,-, 12 mēnešiem USD 170,-.

Latvijā: 6 mēnešiem Ls 20, 12 mēnešiem Ls 34.

Latviešu organizāciju un privātie sludinājumi maksā €3 par 10 mm augstu vienslejiģā platumā aizņemtu telpu. Sēru sludinājumi (10,6 cm x 7 cm) €45. Zviedrijā - 500 kr. Komerciālie sludinājumi €6 par 1 slejas cm.

Atlaides atkārtotām reklāmām.
Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijas minēto faktu precizitāti atbild autors.

BRĪVĀ LATVIJA
Latvian Weekly Newspaper
published by the Latvian Publishers Association,
Ausekļa iela 14-2, Rīga, LV-1010, Latvia.

Iespiests: SIA EVEKO, Rīgā

SPORTS SPORTS SPORTS

Eiropas meistarsacīkstēs basketbolā
pietrūka vienas uzvaras

Sāka veiksmīgi

Latvijas basketbola izlase ar uzvaru sāka 2013. gada Eiropas meistarsacīkstes Slovēnijā. Pirmajā spēlē mūsējie ar rezultātu 86:75 (20:20, 23:13 19:24, 24:18) pārspēja **Bosnijas un Hercegovinas** valstsvienību.

Janičenoka zelta trīspunktnieki

Otrā spēlē pret **Melnkalnes** vienību sacensība ritēja līdzīgi – te viena, te otra komanda izvirzījās vadībā. Pēdējās minūtēs mūsu basketbolistiem nācās deldēt astoņu punktu deficītu. Tas izdevās ar diviem Kristapa Janičenoka zelta trīspunktu metieniem. Līdz ar to tika izcīnīta ļoti svarīga uzvara ar viena punkta pārsvaru – 73:72 (17:17, 20:20, 17:15, 19:20).

Piekāpāmie lietuviešiem

Nākamā spēle bija pret mūsu kaimiņiem **lietuviešiem**. Sākums bija labs, taču vēlāk izpaudās pretinieku garā auguma priekšrocības. Kopumā mūsu vienības aizsardzība bija laba, taču izšķirīgos brīžos notrīcēja roka, un punkti nenāca pat no izdevīgas pozīcijas pie groza. Gandrīz visu laiku lietuvieši bija vadībā, tikai trešajā ceturtdaļā uz brīdi izdevās viņus panākt – 45:45, taču neko vairāk nespējām. Nobeigumā Latvijai izdevās pāris veiksmīgu epizodu, tomēr atspēlēties vairs neizdevās: zaudējām ar 59:67 (17:22, 14:17, 14:13, 14:15). Rezultātīvākais mūsu vienībā ar 13 punktiem bija Kuksiks, pa 11 punktiem sameta Blūms un Janičenoks.

No 10. stāva augstumiem

Pirms spēles ar grupas favorītu – **Serbijas** izlasi mūsu vienības treneris Ainars Bagatskis atzina, ka

serbi uz mums skatoties no 10. stāva augstumiem, jo viņi ir favorīti. Gudra, agresīva vienība ar augstas klases spēlētājiem visās pozīcijās. Sākumā serbi izvirzījās vadībā un iniciatīvu neatdeva līdz spēles beigām. Vienu brīdi gan izdevās viņiem pietuvoties līdz viena punkta atstarpei, taču neatradām pretlīdzekļus pret gara auguma spēlētājiem, kuŗi saimniekoja zem groziem un meta nekļūdīgi. Atlika vienīgi nopūsties: kaut mūsu vienībā būtu Biedriņš un Kambala... Zaudējums ar rezultātu 71:80 (15:28, 13:10, 25:20, 18:22).

Ja krit, tad ir...

Smagā spēle pret serbiem mūsu vienībai bija prasījusi daudz spēka, radot bažas par mūsējo gatavību svarīgajai spēlei pret **Maķedonijas** vienību. Lai iekļūtu meistarsacīkšu nākamajā posmā, noteikti bija jāuzvar. Pamats uzvarai tika ielikts pirmajā ceturtdaļā, kad jau sākumā rezultāts kļuva 12:0 mūsu vienības labā. Spēles turpinājumā pārsvars vienu brīdi sasniedza pat 19 punktus. Atlika vienīgi šādu

pārsvaru nezaudēt. Tas izdevās. Latvijas vienība guva trešo uzvaru turnīrā – 76:66 (27:16, 22:20, 13:16, 14:14).

Tādējādi pirmo reizi kopš 2001. gada mūsu basketbolisti sasniedza grupu turnīra otro posmu jeb labāko divpadsmitnieku. Tas nozīmē, ka Latvijas izlasei šajā turnīrā bija garantētas vēl vismaz trīs spēles.

Lielā uzvara pret Ukrainu

Latvijas basketbola izlase 2013. gada Eiropas čempionāta otrā posma E grupas spēlē pēc lieliskas tālmetienu realizācijas ar rezultātu 85:51 sagrāva Ukrainas valstsvienību. Tā Latvijai ir pārliecinošāka uzvara Eiropas meistarsacīkstēs.

Franci samet vairāk par simtu

Pirms spēles ar meistarsacīkšu favorīti – **Francijas** vienību mūsu vienības galvenais treneris Ainars Bagatskis jokoja, ka pretiniekiem palīgā būšot jāaicina nacionālā varone Žanna d'Arka. Iznāca spraiga sacensība, kuŗā franči iztika bez Orleānas jaunavas palīdzības. Mū-

su vienības grozā viņi sameta daudz bumbu, kopumā gūstot 102 punktus. Mēs spējam atbildēt ar 91 punktu. Visu laiku bijām iedzīnējos, tikai vienu reizi rezultāts bija neizšķirts.

Noguruši...

Pirms otrā posma pēdējās spēles bija izveidojusies situācija, ka Latvijas vienība vēl varēja iekļūt ceturtdaļfinālā ar nosacījumiem: bija jāuzvar **Beļģijas** basketbolisti un pēc tam jāgaida un jācer, ka lietuvieši pārspēs ukraiņus. Bet mūsējiem lāgā neveicās, iepriekšējās smagās spēles viņus bija pamatīgi nogurdinājušas. Neredzējām ierastos *trīspunktniekus*, ar kuŗiem mūsu basketbolisti izcēlās citās spēlēs. Pašās beigās vēl bija dažas izdevības pretiniekus panākt, taču nekrita un nekrita... Zaudējums ar 55:60 (15:14, 17:18, 10:14, 14:14), un līdz ar to Latvijas izlasei Eiropas meistarsacīkstes bija beigušās. Vieta turnīrā būs zināma, kad beigsies visas spēles, – acīmredzot vienpadsmitā vai divpadsmitā.

P. Karlsons

PAZIŅOJUMI

LATVIJA

Rīgas evaņģēliskā draudzē turpmāk dievkalpojumi notiks katra mēneša otrajā svētdienā: **8. septembrī, 13. oktobrī** plkst. 16. Tomēr novembrī dievkalpojums notiks tieši **18. novembrī** plkst. 16 par godu Valsts svētkiem.

Draudzes pilnsapulce notiks uzreiz pēc 8. septembra dievkalpojuma. Draudzes valde sniegs pārskatu par gada darbiem un pārskatu par padarīto. Revīzijas komisija sniegs savu slēdzien, un noturēsim arī valdes locekļu amatu vēlēšanas. Aicinām pieteikties vēlēšanās visus, kas vēlas palīdzēt īstenot draudzes nākotni.

ANGLIJA

Londonas kopas vanadzēs DVF nama kluba telpās (72 Queensborough Terrace, London W2) otrdien, **24. septembrī**, plkst. 13.30 sniegs dokumentālfilmas „Zenta Mauriņa – latviete Eiropā” video izrādi plūs izlasi no Dziesmu svētku televīzijas raidījumiem. Atspirdzinājumi. Ieeja par ziedojumiem.

DVF „Straumēnu” kafejnicā “Rīga” ceturtdien, **26. septembrī**, plkst. 16, pieminot savu draugu dzejnieku Olafu Gūtmani, runās Valdis Auers. Gūtmaņa dzeju lasīs Ināra Āboliņa un Valdis Auers. Apmeklēt lūdz „Straumēnu” vanadzēs.

Bradfordā, 5 Clifton Villas BD8 7BY, DVF namā sestdien, **28. septembrī**, plkst. 18.30 **DŪDALNIEKI** 30. gadu jubilejas ietvaros aicina uz Miķeļu un Apjumības koncertu, kuŗa viesi ar dziesmām kopā Austrumkalns no Londonas. Līdzīgi ņemt labu garastāvokli un, ja vēlas, groziņu. Ieeja par labprātīgiem ziedojumiem

DIEVKALPOJUMI

VIDUSANGLIJAS DRAUDZE, māc. V.Vāvere

Lesterā, Igaunu namā, 366 Fosse Road North, Leicester, LE3 5RS, sestdien, **7. septembrī**, plkst. 14 dievkalpojums.

„Straumēnos”, Catthorpe Manor, Lilbourne Road, Catthorpe, Lutterworth, Leicestershire, LE17 6DF, svētdien, **29. septembrī**, plkst. 10 Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu.

„Straumēnos”, Catthorpe Manor, Lilbourne Road, Catthorpe, Lutterworth, Leicestershire, LE17 6DF, svētdien, **20. oktobrī**, plkst. 10 dievkalpojums.

Birminghamā, All Saints Church, Kings Heath, B14 7RA, svētdien, **20. oktobrī**, plkst. 15.30 Pļaujas svētku dievkalpojums.

AUSTRUMANGLIJAS DRAUDZE, māc. V.Vāvere

Derbijā, Chapel of St.Mary on the Bridge, Derby, DE1 3AT, svētdien, **6. oktobrī**, plkst. 12 Pļaujas svētku dievkalpojums.

Notinghamā, Trinity Lutheran Church, 67 Homefield Road, Aspley, NG8 5GH, svētdien, **6. oktobrī**, plkst. 15 Pļaujas svētku dievkalpojums.

Mansfildā, St.Peters's and St. Paul's Church, Mansfield, NG18 1AP, sestdien, **5. oktobrī**, plkst. 11 Pļaujas svētku dievkalpojums.

Piterborovā, St.Mark's Church Centre, Peterborough, PE1 2SN, piektdien, **11. oktobrī**, plkst. 19 Pļaujas svētku dievkalpojums.

LĪDSAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Halifaksā, 8 Lord Str., HX1 5AE, DVF namā, svētdien, **22. septembrī**, plkst. 14 Pļaujas svētkos: dievkalpojums ar dievgaldu. Seko sarīkojums ar loteriju un kafijas galdu Daugavas Vanadzū izkārtojumā.

Lidsā, 9 Alma Rd., LS6 2AH, Sv. Lūkas baznīcā, svētdien, **20. oktobrī**, plkst. 14 Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu.

MANČESTERAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Mančesterā, Stretford, M32 8FE, Martin-Luther-Kirche, 9 Park Road, svētdien, **6. oktobrī**, plkst. 13.30

dievkalpojums.

Voringtonā, WAI IXG, Market Gate, Holy Trinity Church, svētdien, **6. oktobrī**, plkst. 20 dievkalpojums ar dievgaldu.

ZIEMEĻANGLIJAS-BRADFORDAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Bradfordā, 5 Clifton Villas, BD8 7BY, DVF namā, svētdien, **29. septembrī**, plkst. 14 draudzes bazārs. Būs loterija, dziesmas un kafijas galds.

Bradfordā, 29 Great Horton Rd., BD7 1AA, Vācu baznīcā, svētdien, **20. oktobrī**, plkst. 10.30 Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu.

APVIENOTAJĀ LONDONAS LATVIEŠU EV.LUT. UN MIERA DRAUDZE

Londonā, Zviedru baznīcā, 6-11 Harcourt St, WIH 4AG, svētdien, **22. septembrī**, plkst. 14 dievkalpojums ģimenēm, bērnu un pieaugušo iepazīšanās ar to, kas atrodas un notiek dievnāmā. Svētdien, **13. oktobrī**, plkst. 14 dievkalpojums ar dievgaldu. Ceturtdien, **31. oktobrī**, plkst. 19 Reformācijas dienas dievkalpojums angļu valodā kopā ar citām luterāņu draudzēm.

Londonā svētdien, **27. oktobrī**, plkst. 14 dievkalpojums, pieminot izcilo diplomātu, sabiedrisko un baznīcas darbinieku **Kārli Zariņu**. Riko draudze sadarbibā ar Latvijas vēstniecību (plašāka informācija sekos).

Rovfantā, RH10 4NG, svētdien, **6. oktobrī**, plkst. 11.30 Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu, patecībā par latviešu 60 gadiem Rovfantas muižā.

VĀCIJA

Oldenburgā, Ohmstedes baznīcas draudzes namā, Butjadinger Str. 59, **29. septembrī** plkst. 11 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze, pie ērģelēm Dr. A. Rosenbergs. Pēc dievkalpojuma kafijas

galds.

Virzburgā, Deutschhauskirche, Am Schottenanger 2, sestdien, **28. septembrī**, plkst. 13.30 būs Pļaujas svētku dievkalpojums. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos kafijas galds draudzes telpās, un paralēli tam bērnu nodarbības.

Ludvigshāfenā, Svētā Ludviķa baznīcā, St. Ludwig, Bismarck un Wredestrasse krustojumā, svētdien, **22. septembrī**, plkst. 15 paredzēts dievkalpojums ar Nila Folveilera kristībām. Kalpos draudzes mācītājs archibīskaps Elmārs Ernsts Rozītis. Pēc dievkalpojuma azaid ar groziņiem draudzes telpās.

Bērziņē, Latviešu centrā Freiburgā, no **18. līdz 20.oktobrim** notiks Vācijas un tuvākā reģiona organizāciju un aktīvo kopienu dalībnieku konference “Mēs-latvieši pasaulē”.

DIEVKALPOJUMI

Diseldorfas latviešu ev. lut. draudzes Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu notiks sestdien, **05. oktobrī**, plkst. 14 Stephanus-Kirche, (Kriptā). Wiesdorfer Str.21, Düsseldorf Wersten, kalpos prāv. K. Bērziņš. Pēc dievkalpojuma kafijas galds.

Minsteres latviešu ev. lut. draudzes Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu notiks 2013. gada **06. oktobrī** pulksten 10:30 LCM telpās, kalpos prāv. K. Bērziņš. Lūdzu, neaizmirstiet groziņus kafijas galdam!

ZVIEDRIJA

Zviedru-Latviešu biedrība ielūdz uz lekciju par mūsu veselībai svarīgu un aktuālu jautājumu: “The role of hormones in obesity. What triggers insulin production, why insulin is the culprit in weight gain. How exercise and diet together result in effective weight management.” Runās Dr. Pēteris Zvejnieks, USA, ceļā uz Rīgu. **24. septembrī** plkst. 18.00 Latvijas vēst-

niecībā, Odengatan 5, Stokholmā. Visi laipni aicināti. Biedrības valde.

Latviešu Akadēmiskās organizācijas Zviedrijā (LAOZ) rīkotais Akadēmiskais vakars notiks sestdien, **28. septembrī**, plkst. 17 Latvijas Republikas vēstniecības telpās, Odengatan 5, Stokholmā. Prof. Dr. Dainis Draviņš (svētku runa) un Hans Antehed (mūzikas priekšnesums). Ieeja 350,- kr (uz abām daļām), 150,- kr (tikai pirmā daļa). Informācija un pieteikšanās pie Lilitas Zaļkalnes (tāl. 08-779 34 23).

Latviešu pensionāru sarīkojumi notiks **19. oktobrī** un **7. decembrī**.

DIEVKALPOJUMI

Stokholmas Latviešu draudzes dievkalpojums svētdien, **22. septembrī**, plkst. 14 Somu baznīcā (2. un 55. autobuss, Pils piestātne). Dievkalpojumu vadīs prāveste Ieva Graufelde, Rūta Baumgarte pie ērģelēm un ar mūzikālu priekšnesumu. Pēc dievkalpojuma kafijas. “Esiet stipri Kungā un Viņa spēka varenībā.” Ef6:10

Gēteborgas latviešu draudzes Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu Hāgas baznīcā **22. septembrī** plkst. 14. Ir notikusi pārmaiņa: prāveste Ieva Graufelde, citos pienākumos aizņemta, tiks aizstāta ar vēstures doktoru, mācītāju Gundaru Ceipi no Latvijas. Pie ērģelēm Peter Vāgsjō Pēc dievkalpojuma draudzes kafija Hāgas draudzes namā. Visi laipni lūgti. Bērni mīļi gaidīti, kā arī jūsu radi un draugi. Ielūdz Gēteborgas latviešu ev. lut. draudzes valde.

Norčēpingas latviešu draudzes visu eņģeļu dienas dievkalpojums ar Svēto Sakramentu notiks svētdien, **29. septembrī**, plkst. 13, St. Olai baznīcā, Skolgotan. Dienas mude: “Runājiet patiesību cits ar citu.” (Zah.8:16). Mācītāja Dr. Normunda Kamergrauža homilija. Pēc dievkalpojuma sadraudzības galds draudzes namā Skolgotan 12. Esat aicināti un gaidīti!

Porvoo un diakonijas (iz)aicinājums

No 15. līdz 18. aprīlim Īrijā, Dublinā, piedalījies Porvoo baznīcu kopības rīkotajā konsultācijā „Diakoniskā kalpošana kā Evaņģēlija pasludināšana”, pārstāvēdama Latvijas ev. lut. Baznīcu ārpus Latvijas (LELBāL). Porvoo līgums vieno vairākus no Ziemeļvalstu un Baltijas valstu luterāņu un Eiropas anglikāņu Baznīcām. Tā sagatavošanā pagājušā gadsimta 80. gadus piedalījušies arī latviešu luterāņu garīdznieki Ringolds Mužiks (pārstāvēdams latviešu luterāņu dzimtenē un svešumā) un Aldonis Putce (pārstāvēdams lietuviešu luterāņus). Kad līgums tika nodots Baznīcām parakstīšanai 1996. gadā, to piedāvāja parakstīt Latvijas ev. lut. Baznīcai (LELB) dzimtenē, kuŗa vienīgā no Baltijas un Ziemeļvalstu luterāņu Baznīcām līgumu joprojām nav parakstījusi.

LELBāL darbojas saskaņā ar Porvoo līgumā noteiktajiem sadarbības principiem, kas jo īpaši svarīgi tām latviešu draudzēm, kuŗas savu kalpošanu veic Lielbritānijā. Sadraudzība ar vietējam Baznīcām vienmēr ir bijusi gan nepieciešamība, gan Dieva dāvana, dzīvojot svešā un baudot citu tautu un draudžu viesmīlību. 2010. gadā LELBāL sāka patstāvīgu ceļu pretī Porvoo līguma parakstīšanai. Viens ceļa posms ir novērtējuma statuss un piedalīšanās Porvoo Baznīcu sadraudzības rīkotajos pasākumos. Archibīskaps Elmārs Ernsts Rozītis regulāri piedalās Baznīcu vadītāju tikšanās reizēs. Citi Baznīcas pārstāvji piedalās konferencēs un konsultācijās par dažādām tēmām.

Pēdējā konsultācija bija veltīta diakonijai un diakona amatam. Bībelē sastopamie vārdi *diakonos* – kalps un *diakonia* – kalpošana norāda uz būtisku Baznīcas un draudzes dzīves dimensiju jau kopš pirmdraudzes laikiem (Ap. d. 6:1-6; 1. Tim. 3:8-13).

Gadsimtu gaitā Baznīcas kalpošana cilvēkiem viņu vajadzībās ir attīstījusies dažādos veidos. Diakonija ir neatņemama Baznīcas esamības daļa. Eiropas luteriskajās Baznīcās ir stipras un bagātas diakonijas tradīcijas. Plašā mērogā organizēta diakoniska kalpošana sākās 19. gadsimtā ar diakonišu namu, slimnīcu, dažādu palīdzības iestāžu dibināšanu. Joprojām luteriskajās zemēs Baznīcas nodrošina nozīmīgu daļu sociālās, medicīniskās u. c. aprūpes darba.

Diakonijas darbs notiek ne tikai institūcijās, bet arī draudžu līmenī. Ja diakons ir ordinēts garīdznieks, viņam ir īpaši uzdevumi draudzes kopībā, kuŗi ir saistīti ar palīdzības darbu cilvēkiem viņu miesas un dvēseles vajadzībās un sadarbībā ar citām palīdzības iestādēm un organizācijām.

Diakona misija ir nest Dieva darbīgo mīlestību pasaulē, kā arī ļaužu sāpes, rūpes un vajadzības nest Dieva priekšā lūgšanās draudzes vidū. Lai pasaulē liecinātu un atgādinātu par Dievu un lai Baznīca neiegrimtu tikai pati sevī, bet atcerētos pasauli, kuŗā tā sūtīta veikt savu uzdevumu. Kalpošanas pamats ir Kristus dzīve šajā pasaulē, tāpēc, piemēram, Somijas Baznīca ir formulējusi, ka diakonija sākas no altāra un atgriežas pie altāra.

Ar galveno priekšlasījumu uzstājas Dr. Kjell Nordstokke, uzmanīgi klausās Upsalas bīskaps Dr. Ragnar Persenius

Diakoniskā kalpošana notiek arī anglikāņu Baznīcās, kaut gan bieži tiek saukta citos vārdos. Arī anglikāņu Baznīcās ir diakona amats, bet tam ir cits saturs. Tas ir kā pakāpe ceļā uz priesteri jeb mācītāja kalpošanu. Ja kāds paliek diakona pakāpē ilgāk par dažiem gadiem, tad tā lielākoties ir zīme, ka viņam vai viņai kaut kā trūkst, lai kļūtu par pilntiesīgu mācītāju.

Ko darīt, kā sadzīvot ar šīm atšķirībām Baznīcu sadraudzībā, kur savstarpēji atzīst cits cita kalpošanu un garīgo amatu? Ko mēs cits no cita varam mācīties vai pārņemt? Tie bija galvenie jautājumi Porvoo Baznīcu konsultācijā.

Man tas lika pārdomāt, kāda

nostāja un attīstība šajos jautājumos ir LELBāL. Kā organizēts diakonijas darbs, kādi uzdevumi tiek uzticēti diakonom. Lai arī mēs esam luteriska Baznīca, tomēr praksē, vismaz Eiropas kontekstā, šķiet, esam tuvāki anglikāņiem. Diakonija nav organizēta kā viena no kalpošanas nozarēm visas Baznīcas līmenī, kā, piemēram, mācītāju kalpošana. Palīdzības un aprūpes darbs notiek gan atsevišķās draudzēs, gan apgabalos, un to veic gan mācītāji, gan draudžu locekļi. Nozīmīga šā darba daļa ir draudzes locekļu aprūpe un palīdzība dažādiem projektiem Latvijā. Garīdznieku darbā diakoni galvenokārt kalpo par palīgmācī-

tājiem, bieži veicot mācītāja pienākumus tur, kur nav mācītāja. Ja viņiem sākotnēji nav akadēmiskas kvalifikācijas teoloģijā, tad, gadu gaitā uzkrājot zināšanas un pieredzi, viņi var pretendēt uz ordināciju mācītāja amatā. Šo ceļu LELBāL izvēlējušies samērā daudzi diakoni.

Mūsu Baznīca cauri laikiem dažādās pasaules malās ir centusies sludināt Evaņģēliju latviešiem, piemērodamās dažādiem apstākļiem un situācijām. Tie arvien mainās un liek domāt, kā Baznīcai vislabāk īstenot savu kalpošanu nākotnē. Kā uzrunāt un aizsniegt tos tautiešus, kas nav uzauguši Baznīcas tradīcijās? Iespējams, ka diakonija ir viens no ceļiem, jo tā ir Evaņģēlijs darbībā, kas izriet no paša Kristus kalpošanas, kuŗš ne tikai sludināja un mācīja, bet arī dziedināja, atsvabināja, iedrošināja, palīdzēja, vērsās pret netaisnību, atjaunoja cilvēkiem viņu cieņu un vietu sabiedrībā. Tā arī draudzes darbā Dieva valstības pasludinājumam vārdos un darbos jāiet roku rokā.

Porvoo Baznīcu konsultācijas dalībnieki bija vienprātīgi, ka uzticību un uzticēšanos Baznīcām mūsdienu sabiedrībā ārkārtīgi ietekmē tas, cik lielā mērā Baznīcas dzīvi iezīmē un nosaka kalpošana, diakonija. Arī mūsu Baznīca ir aicināta iziet ārpus dievnamu sienām un arvien no jauna iesaistīties un būt dialogā, sarunā ar sabiedrību tās rūpēs un vajadzībās. Tas mums ir izaicinājums un liela iespēja.

Eliza Zikmane

Liels Ideālists beidz šīs zemes gaitas

Aptuveni pirms diviem gadiem Andris Vītoļiņš pārkāpa 80 gadu sliekšni, un tas arī tika Rīgā godam nosvinēts ar viņa darbiem veltītu koncertu svētkos Sv. Pāvila baznīcā. Tad vēl nenotiek, ka tas reizē nozīmē arī mūsu iecienītā komponista un ērģelnieka atvadu koncertu. 22. augustā viņš slēdza savas acis uz mūžu.

Tik raksturīga aizgājējam bija viņa nelokāmā latviskuma apziņa. Piederība latviešu tautai, idejas par to, ko iespējams darīt, domājot par mūsu nācijas turpmāko eksistenci, – tā jau agros trimdas gados viņam kļuva nediskutējama aksioma. Kad izveidojas brīvība nokļuvušo latviešu jaunatnes organizācijas, Andris Vītoļiņš ir viens no to pirmajiem biedriem. Agri nobriest pārliecība, ka viņa dzīve tiks veltīta mūzikai; drīz vien priekšplānā izvirzās latviešu mūzika.

Andris uzsāk studijas Zviedrijas Mūzikas akadēmijas klavieriskototāju un vēlāk arī ērģeļu klasē; dzied basu balsu grupā Stokholmas Reitera korī, kur arī gūst pirmo ievadījumu diriģenta lomā, darbojamies par Teodora Reitera asistentu, (kaut arī Maestro, kā izteicās toreizējais asistents, neesot izrādījis īpašu gribu atklāt visus diriģēšanas mākslas noslēpumus).

Kad latviešu bērnu svētkos un jaunatnes dienās par šo sarīkojumu obligātu sastāvdaļu kļuva jauno gadagājumu uzstāšanās, dzimst arī doma vērst šo ideju plašumā. Kodols ir Vītoļiņa vadītais Stok-

Andris Vītoļiņš savā darbistabā savos skaistākajos mūža gados

holmas latviešu skolas “koris”, bet atsaucība un ieinteresība aug arī citos latviešu centros. Pēc gadiem desmit Rietumeiropas latviešu dziesmu svētkos plašo svētku publiku iepriecēja apvienotais bērnu un jauniešu ansamblis ar dalībniekiem no Zviedrijas, Anglijas un Vācijas. Ansamblja kopā sasaucējs un “gans” jau kopš iesākuma bija Andris Vītoļiņš. Ar patiesa latviešu ideālista vērienu Andris veica milzu apjomu darbu, sākot ar dziedātāju un spēlētāju savervēšanu un beidzot ar skaņdarbu aranžējumiem, kur mūzikālajai izdomai

nebija robežu. Nolūks bija iesaistīt “orķestri” gan tos, kas prot spēlēt kādu instrumentu, gan arī tādus, kas spēj tikai “piesist takti” un kam var dot rokās kociņus, zvaniņus vai kādu citu līdzīgu “mūzikas rīku”.

Andris Vītoļiņš pelnījis mūsu milzu pateicību par ieguldītajām pūlēm, strādājot ar mūsu jauno audzi un uzmundrinot viņus neaizmirst savas latviskās saknes!

Tīri nemanot un it kā pavisam dabiskā kārtā Andris kļuva par Stokholmas latviešu mūzikas dzīves motoru. Viņš organizēja koncertus, nodevās arī pats kompo-

nēšanai, pulcēja ap sevi jaunos latviešu mūziķus. Pēc Teodora Reitera nāves un vairākām pagaidu diriģentu “rokādēm” viņš uzņēmās Reitera korā diriģenta pienākumus un ilgu gadu bija diriģents arī vēlāk izveidotajam Stokholmas latviešu korim. No 1967. gada līdz pat pārbraukšanai uz Latviju Andris bija Stokholmas latviešu draudzes ērģelnieks.

Savā daudzpusīgajā mūzikā mūžā Andris Vītoļiņš radījis arī mums un nākamajām paaudzēm nozīmīgu kompozīciju klāstu, kur dominē kompozīcijas ērģelēm un klavierēm, bet atrodamas arī savdabīgas tautasdziesmu apdares un oriģināldziesmas korim un solo balsij. Vītoļiņa kompozīcijas labi atpoguļo viņa paša personību. Joku plēšana nebija Andra stiprā puse. Biežāk nācās nodoties drūmiem, nomācošiem prātojumiem par pieredzētām netaisnībām un, plašākā skatījumā, par visai mūsu planētai draudošo bojāeju, kuŗā tad būsīm vainojami visi mēs, zemeslodes apdzīvotāji, ar savu nepareizo dzīves veidu. Šādas baismas nākotnes jausmas ieskanas ne vienā vien kompozīcijā.

Vītoļiņš ļoti augstu vērtēja latviešu tautasdziesmas, turklāt sevišķu vērtību veltījot visnenākajiem pierakstītiem melodiju variantiem. Savos aranžējumos viņš lika lielu soli uz jaunlaicīgāku pieeju un neslēpa sašutumu par “postu”, ko mūsu garamantām ar saviem elementāriem apstrādājumiem sa-

vulaik nodarījis Cimze.

1991. gadā Andris Vītoļiņš pārcēlās uz dzīvi Rīgā. Nācās atzīt, ka Latvija nebūt nav ULUBELE, tā sapņu zeme, kā to savā izolētajā patriotisma gaisotnē daudzi bijām iztēlojušies. Andris tomēr bija ļoti apmierināts par iespēju darboties savā iemīļotajā nozarē. Desmit gadus viņš mācīja ērģeļu spēli un garīgās mūzikas vēsturi Latvijas Mūzikas akadēmijā. Ilgu gadu sastādīja un regulāri par saviem līdzekļiem izsūtīja 80 ērģelniekiem izdevumu “Baznīcmūziķu Palīgs”, piedāvājot garīgi literāru un mūzikālu materiālu kārtējiem dievkalpojumiem. Kamēr veselība ļāva, viņš strādāja par ērģelnieku Bolderājas baznīcā.

Vēl atrazdamies Zviedrijā, Andris iepazinās ar katastrofālo situāciju, kādā 50 gadu okupācijas un bezdievības laikā bija nonākuši Latvijas dievnami un līdz ar to ērģeles.

Andris negaidīja, bet metās jaunā uzdevumā, kas turpinājās arī pēc ierašanās Latvijā. Andra enerģiskā iesaistīšanās un zviedru baznīcu ļoti labvēlīgā nostāja rezultātā deva ap 15 jaunas vai vismaz salabotas ērģeles Latvijas dievnamos. Andris Vītoļiņš šajā projektā ieguldījis tiklab milzīgu darbu, kā arī paša līdzekļus. Bet istam ideālistam svarīgs ir tikai mērķis un liela vērtība netiek piešķirta ceļā sastaptajiem šķēršļiem!

Mūs atstājis Liels Ideālists. Liels paldies viņam par visu veikto!

G.Zvejnieks

LATVIEŠI LIELBRITANIJĀ

„Dūdalniekiem” - 30

Kas to būtu ticējis, bet „Dūdalnieki” ir pastāvējuši 30 gadus. Nolēmām, ka nerikosim speciālas svinības. Saucam šo gadu par jubilejas gadu, un viss, kur kopā dzied un spēlē, ir daļa no tā.

Mūsu repertuārā 30 gadu ritējumā ir gandrīz 600 dziesmas, dejas, rotaļas un instrumentāli skaņdarbi. Nolēmām katram kopas dalībniekam izvēlēties vienu vai divas iemīļotās dziesmas. Kopskaitā trīsdesmit, tā sastādot jubilejas gadu programmu. No šī koda tiek izraudzītas dziesmas jubilejas gada sarīkojumiem. Saprotams, ka daudzas sen ne dziedātas dziesmas atkal ir jāpārmācās. Daudziem kopas dalībniekiem tās ir jaunas un nekad nav dziedātas.

Pirmā uzstāšanās bija paredzēta martā Bradfordas skoliņai „Saulespuķe”. Pēkšņi uzņāca ziema ar dziļu sniegu, un mūsu paredzētais sniegums palika sniega kupenā! Tā uz sākām jubilejas gadu paši savā vidē: kopas dalībnieki ar ģimenēm, radiem un draugiem sestdienas vakarā Igauniju namā. Vakars pagāja dziesmās, dejās, kavējoties atmiņās tuvās un tālās: ne jau visi dziedājuši trīsdesmit gadu! Neaizmirsām, protams, pagājušos gadus aplācīt ar glāzi šampanieša.

Skaistā pēcpusdienā maija sākumā dziedājām Piterboro,

Foto: Valdis Avotiņš

Aizmugurē pa kreisi ir Šinonas deju kopa *La Clefs des Champs*, labajā pusē aizmugurē „Dūdalnieki”; priekšā *Terre Baugeoise*

kur kopā ar vietējiem latviešiem un citiem viesiem jauki nosvinējām latviešu svētkus par godu Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas dienai.

2012. gadā starptautiskā folkloras festivālā *Baltica* Rīgā sadraudzējāmies ar franču kopu *Terre Baugeoise*. Sekoja uz aicinājums ciemos Francijā, Bože (*Bauge*) pilsētiņā Luāras (*La Loire*) ielejā Anžū (*Anjou*) apgabalā.

Maija pēdējās svētdienas rītā „Dūdalnieki” minibusā devās vienreizējā ceļojumā. Astonpadsmit stundas vēlāk un ap 1000 km tālāk *Huismes* tūristu mītnē mūs sagaidīja kopas dalībniece Ilona, kas tagad dzī-

vo Francijā, Šinonas (*Chinon*) pilsētā, Tureinas (*Touraine*) apgabalā.

Kopas dalībniekiem tas bija vislielākais piedzīvojumiem bagātais brauciens. Pavādit nedēļu Luāras ielejā Francijā pie plašajiem vīnogu laukiem un garšīgiem vīniem!

Apmeklējām skaisto Vilandrī (*Villandry*) pili ar slaveniem dārzjiem, viduslaiku cietoksni Lanžē (*Langais*), kur franču karalis Kārlis VIII 1491. gadā slepeni apprecējis Bretaņas Annu. Iegriezāmies Šinonā, kur 1189. gadā miris angļu karalis Henrijs II. Vairākus simtus gadu vēlāk - 1429. gadā Orleānas jaunava Žana d'Arka tur

tikās ar karali Kārli VII. Viņas pieminēklis paceļas laukumā pie Vjennas (*La Vienne*) upes. Redzējām pili, kas iedvesmojusi Šarlu Perro (*Charles Perrault*) uzrakstīt pasaku par Ērkšķrozīti. Bijām arī svētvietā *Candes St. Martin*, kur 400. gadā miris svētais Mārtiņš. Uzķāpām tuvējā kalnā, lai baudītu vienreizīgu panorāmu. Redzējām vareno Luāru ar skaistajām pietekām. Dziedājām senā svētvietā - sirmās baznīcas *Cunault* plašajās velvēs, kur skaisti skanēja mūsu dziesma.

Tad ciemojāmies pie franču kopas Božē. Mūs gaidīja interesanta ekskursija uz flīžu un ķieģeļu rūpnīcu. Pēc tam spēlējām frančiem populāro *Boule de Fort*. Nevaru teikt, ka mūsu komanda bija ļoti sekmīga, kaut padomi nāca no malu malām. Vakarā kopā dziedājām un dejojām. Vieni otru valodu neprotot, kopēju valodu radām dziesmās, dejās un draudzībā. Mūsu nedēļa beidzās ar koncertu *Chapelle Mirabeau* Šinonas centrā, kur bija kopīga sadziedāšana ar *Terre Baugeoise* un vietējo deju kopu *La Clefs des Champs*.

Paldies Ilonai Uskalei un palīgiem par brīnišķīgi organizēto nedēļu! Vēl paldies Mārim un palīgam, kuŗi vairāk nekā 2000 kilometrus mūs izvadāja bez klūmēm.

Jūlijā bijām klāt Līdsas lat-

viešu centra atklāšanā un sveicām viņus ar dziesmām.

Augustā dziedājām un spēlējām kopā ar deju kopu „Kamoliņš” skaistajā *Tithe Barn Nether Poppletona* pie Ouses upes, netālu no Jorkas.

Septembrī dziedāsim un dejosim mūsu pašu rīkotā Miķeļu un apjumības koncertā DVF Bradfordas nodaļas namā. Tas notiks sestdien, 28. septembrī, plkst. 18:30. Būs cieņi: Londonas folkloras kopa „Austrumkalns”, kas jau cieņojās pie mums pirms pāris gadiem. Tā viņiem bija pirmā uzstāšanās ārpus Londonas. Tā kā „Austrumkalna” dalībniece Linite dziedāja „Dūdalnieku” sastāvā kādā *Baltica* festivālā Latvijā, saites ar „Austrumkalnu” ir tuvas.

Mūsu darbs nerimst, dziedāsim, spēlēsim un dejosim, aicinām visus mūsu pulciņā. Mēģnājumi Igauniju klubā pirmdienas vakaros.

Arī turpmāk svinēsim gadskārtas – oktobrī būs Veļu vakars, novembrī Mārtiņi, gadu beigsim ar Ziemsvētkiem decembrī.

Ļoti gaidīsim visas paaudzes, lielos, mazos, lai kopā ar mums un „Austrumkalnu” dziedātu mūsu tautasdziesmas un nosvinētu mūsu 30 gadu darbību.

Mūsu darbībai varat sekot *Facebook*.

LATVIEŠI VĀCIJĀ

Latviešu kopības Vācijā Padomes sēde 2013. gada 7. septembrī

LKV Padomes sēde notika mājīgajās Latviešu centra Minsterē telpās.

Tā kā pavasarī notika vēlēšanas, šajā sēdē sanāca kopā jaunievēlētā padomes un valdes pārstāvji un atvadījās iepriekšējie padomes un valdes pārstāvji. Nomainījās tikai četri pārstāvji. Varbūt būtu vēlams, lai notiktu lielāka pārstāvju maiņa valdē.

Sēdi lielākoties vadīja iepriekšējās padomes priekšsēde Dace *Luters-Thümmel*. Sēdi protokolēja Aija Ebdene.

Skaidrojošus ievadvārdus sēdei teica LKV iepriekšējās valdes vicepriekšsēdis advokāts Arnis Drille. Vācijas finanču iestādēs ir notikusi vadības maiņa. Viens no jaunajiem darbības virzieniem ir tieši sabiedriskā labuma statusa organizāciju pārbaude. Lidz ar to daudzas sabiedriskās organizācijas Vācijā ir saskārušās ar problēmām attiecībā uz sabiedriskā labuma statusu. Gan vāciešu, gan arī vairākām latviešu organizācijām Vācijā šis statuss ir atņemts un nācies cīnīties, lai to atgūtu. Nenoliedzami šī problēma tagad ir skārusi arī LKV. Šis statuss dažādu pārpratumu pēc ir zaudēts, un par tā atgūšanu tagad arī

LKV jācinās. Šajā sakarā sēdē klāt bija arī LKV nākamā nodokļu padomdevēja *Astrid Müller*, kuŗai varēja uzdot jautājumus par to, kā šo statusu varētu atkal atgūt.

Sēdes laikā ievēlēja jaunās LKV amatpersonas. Vispirms izraudzīja padomi - priekšsēdi Kristapu Grasi, vietnieci Zuzi K. Krēslīņu-Silu, sekretāri Aiju Ebdeni. Par valdes priekšsēdi ievēlēja Nilu Ebdenu un par viņa vietnieku - Robertu Putni. Par kultūras daļas vadītāju - Inesi *El Tawil*, biedrīni Zandu Vēveri, par kasieri Dr. Jāni Vilciņu. Ievēlēja arī revīzijas komisiju - Dr. Eināru Pelsu un Laimu Urdzi.

Sēdē ierosināja sasaukt sanāksmes un rīkot pārrunas biežāk (piemēram, ar videozvanu tīmeklī), biežāk vajadzētu rīkot arī dažāda veida sarīkojumus pa visu Vāciju. Atkārtoti izskanēja priekšlikums sadarboties ar citiem latviešiem ne tikai Vācijā, bet arī pasaulē un veicināt viedokļu apmaiņu.

Klātesošie ziņoja par pasākto un diskutēja saistībā ar Pasaules brīvo latviešu apvienību (PBLA) un Eiropas Latviešu apvienību (ELA). Abām divām jumta organizācijām drīzumā būs tikšanās, kur Vācijas viedoklis varētu būt

Foto: Viktors Kangeris

Sēdes darba mirklis

svarīgs. ELA un PBLA ir veicinājušas, lai latviešiem atkal ir iespējams iegūt dubultpilsonību, ne tikai tiem, kuŗi dzīvo NATO valstīs, bet arī Austrālijā, Jaunzēlandē un Brazīlijā. Ar ELA starpniecību iegūti līdzekļi diasporas atbalstam, piemēram, skoliņām, konferencēm utt.

Pēc tam apsprieda laikraksta *Brīvā Latvija* nākotnes attīstību, piemēram, piedāvājumu laikrakstu abonēt un tīmeklī lasīt kā PDF versiju. Abonentu skaits Vācijā ir samazinājies – ir vairs

tikai 110 abonenti. Pieminēja jau veiksmīgi izveidoto laikraksta Austrālijā *Latvietis* tīmekļa adresi *laikraksts.com*.

Vēl runāja par to, kuŗas latviešu organizācijās Vācijā kur varētu rīkot šī gada 18. novembra sarīkojumus. Atbalstīja līdzekļu piešķiršanu 18. novembra sarīkojuma izkārtošanai Hamburgā.

LKV bibliotēkai, kas atrodas LCM telpās, ir nepieciešama digitāla grāmatu un periodikas kataloga izveidošana, lai pēc tam varētu pievienoties bibliotēku

kopkatalogam Latvijā un/vai Vācijā. Par sadarbību ir daudz runāts, attīstība notiek lēni, bet nekas nav zudis, un kaut kad nākotnē varēs labāk izmantot LKV (īpaši bijušās Minsteres Latviešu gimnazijas) bibliotēkas piedāvājumu. Tomēr ir jāpatur prātā, ka „laika zobs” saēd dokumentus un bagātīgo krājumu digitalizācija tuvākajā nākotnē.

Latviešu organizācijām Vācijā vajadzētu savā starpā vairāk dalīties zināšanās un pieredzē. Būtu jāmaina vispārējā pieeja, cilvēki tagad brauc uz ārzemēm citādu iemeslu pēc, nekā brauca kādreiz, kad šīs organizācijas tika dibinātas. Latviešu organizācijās Vācijā ir daudz amatieŗu (dejo-tāji, dziedātāji) un skoliņas, vēl varētu būt daudz kas cits. Būtu labi, ja organizācijās iestātos vairāk biedru un rastos jaunas vēsmas.

Valda Dureika